"İŞÇİLER AYDINLANSIN; AYDINLAR İŞÇİLEŞSİN"

İŞÇİ YAŞAMI

işçi sağlığı derneği merkez yayın organı

AYLIK DERGİ

EKİM 1989 SAYI: 6 FİYATI: 1.500.— TL.

FABRİKALARDA BİZ

TARLALARDA BİZ

bizim GÜNCE'miz

16 EYLÜL 1989

136 gün devam eden demir-çelik grevini sona erdirmek için taraflar yeniden görüşmelere başladı. Çelik-iş başkanı, işverenin 1.altı ay için, iyileştirme zammının150 TL'nin üzerine çıkmadığını belirtti. Sendika mevcut 604 TL olan saat ücretine 1.altı ay için 200+%80+44 zam isterken TDCI 150+%80+44 veriyor.

— Organ vakfında işden çıkarılan işçi sayısı 45'e yükseldi. Sendikalı işçilerin yanında sendikasız işçilerin de işden çıkarılması işverenin yeni bir manzarası olarak niteleniyor.

— Ankara da Belediye işçilerine 70.000.- TL ek zam verileceği açıklandı.

— Türk-İş Özal'ın Cumhurbaşkanı olma isteğine HAYIR dedi.

17 Eylül 1989

— Türk-İş 11-17 Aralık, Hak-İş 22-24 Aralık tarihlerinde genel kurullarını yapacak, Türk-İş'de Şevket Yılmaz'ın dışında M.Özbek ile K.Durukan başkanlığa aday olduklarını açıkladılar.

—EBK grevinin ertelenmesi üzerine tepkiler artıyor. Hak-İş ve Gıda-İş sendikası genel başkanı N.Çelik "Tanrı bu keyfi tavrı lanetleyecek, işçilerin verdiği onurlu mücadeleyi övgü ile tesbit edecektir." dedi.

— Türk-Metal sendikası başkanı M.Özbek hükümetin taraf olmasını eleştirerek bütün sendikaları Demir-Çelik grevine yardımcı olmaya çağırdı.

— Demir Çelik fabrikalarında 138 gündür süren Çelik-İş grevi tartışmalı bir biçimde sona erdi. TDCI genel müdürü S.İmer ile çelik iş başkan yardımcısı D.Kuzulu tarafından imzalanan anlaşmaya Çelik-İş başkanı M.Türker karşı çıktı. M.Türker "kendisinden talimat gelmedikçe hiçbir işçinin işbaşı yapmamasını" istedi. Yapılan anlaşmaya göre, saat ücretine ilk 6 ayda 200 iyileştirme zammı, bunun üzerine %80+10.000.-, 2.altı ayda önce 400.-TL iyileştirme ardından %40+70.000.TL zam yapıldı. 2.yıl için ise ilk 6 ay için %25, 2.altı ay için %20 zam yapıldı.

Karabük Demir Çelik işçileri, Türker'in "TİS yasal olarak geçerli değildir" sözüne "Şube başkanlarının attığı imza ile kesinlikle işbaşı yapmayız" cevabını verdiler. İşçi lokalinde yapılan toplantıya üçbin işçinin katıldığı bildirildi.

— Eminönü Milli Eğitim Müdürlüğü önüne kara kitap koyarak eğitim sistemini pretosto eden öğretmenler izinsiz gösteri yaptılar.

18 Eylül 1989

— 137 günlük grevin ardından işbaşı yapan binlerce işçi sendikanın haklarını tam olarak alıp almadığını önümüzdeki günlerde anlayacaklarını söylerek sevinçlerini tam olmadığını ifade ettiler. Çelik-İş İskenderun Şube Başkanı A.Ulukanlıgil ile anlaşmaya imza atan Genel Başkan Vekili A.Kuzulu yaptıkları işin yasal olduğunu, yapılan pazarlıkta Genel Başkanın isteklerini altına düşmediklerini belirttiler. M.Türker ise şube başkanlarının yaptığı anlaşmayı yasal bir anlaşma olarak görmezken, Hükümet ve işverenin işçileri parçalamak, bölmek için çaba harcadığını, kendilerinin de bu oyuna gelmeyerek grevi kaldırdıklarını söyledi. Maddi anlaşmazlık konusu 50 TL isteklerinin de kabul edilmesi ile, istedikleri ücret düzeyini tutturduklarını belirten Türker "TRT 50 TL'yi Başbakan'ın Lutfu gibi gösterdi, bu Başkanın Lutfu değildir arkadaşlar, sizin mücadelenizin kararlı ve azimli mücadelenizin sonucudur." dedi. M.Türker'in konuşması sık sık işçilerin attığı "Şube istifa" sloganı ile kesildi.

— Zonguldak Belediyesinde çalışan 423 personel'e belediyenin 450 milyon liralık borcunun icra yolu ile tahsil edilmesi sonucu maaşları ödenemiyor.

— Trabzon'un Yumra ilçesinde kurulu Gemi Sanayi A.Ş.'de Türk-İş'e bağlı Türk-Metal-İş sendikasınca 20 Haziranda başlatılan Grev 3.ayını doldurdu.

Gap'a bağlı Kralkizi ve Batman barajlarında çalışan 720 işçiye 3 aydır maaş ödenmiyerek, işçi sağlığına ve güvenliğine de aldırış edilmediğini de ileri süren TEES-İş sendikası Diyarbakır şube başkanı, işverene bir hafta süre verdikerini, hiç bir olumlu gelişme olmazsa greve çıkacaklarını söyledi.

— İstanbul'da Büyük Şehir Belediye Başkanlığı önünde sloganlı gösteri yapan gecekonducular taşla-sopayla polise direndi, 3 kişi gözaltına alındı. Sayıları 300'ü bulan göstericiler "Gecekondu yıkımına son" sloganı attılar.

— TESTAS işçileri ekzam talepleri yerine getirilmediği için protesto gösterilerine devam ediyor. Daha önce toplu viziteye çıkan işçiler, MESS'in önüne siyah çelenk bıraktılar. Eyleme 200 işçi katıldı.

20 Eylül 1989

TÜMTİS, Hak-İş ile anlaşamazsa 22 Eylül günü 120 ambarda çalışan yaklaşık 600 işçi greve çıkıyor. TÜMTİS birin-

ci yıl ücret zamnının %150 ikinci yıl %130 olmasını istiyor. İdari maddeler içindeki en önemli anlaşmazlık konusu acentelerinde sendika kapsamına sokulması. TÜMTİŞ ayrıca 200 işçinin çalıştığı S.S. batı yakası kumcular kooperatifindede greve hazırlanıyor. Bu iş yerinde istenen ücret zammı ise %140.

21 Eylül 1989

— Ankara 5.İş mahkemesi Demir Çelik grevine konan tedbir kararını kaldırdı. Mahkeme bir süre önce ihtiyati tedbir kararı almış fakat bu kararı Çeliş İş sendikasına göndermemiş ve karar fiilen uygulanmamıştı.

— Migros grevi 15. gününe girerken, migrosta hissesi olan büyük şehir belediyesi devreye giriyor. Tez-Koop-İş sendikası genel başkanı K.Gürbüz dört sendika yöneticisi ve bir işyeri temsilcisinin ise geri alınmaması halinde grevin bitmeyeceğini açıkladı.

— Mersinde Türkiyenin en büyük kompleksi Ak Gübredeki grev 1980 sonrasının en uzun grevi olarak 241. gününde devam ediyor. Petrol İş Sendikası Mersin Şube Başkanı H.Kirma "Sürdürdüğümüz nur ve ekmek kavgamız çalışma şartları iyileşinceye kadar devam edecektir." dedi. 545 işçinin grevde olduğu iş yeri 1988 yılı verilerine göre ülkenin en büyük 500 kuruluşu arasında 90. sırada. Fabrikanın 240 Milyar TL. kayba uğradığı bildirildi.

— İzmit Köseköy ve Adapazarında kurulu İç Lastik fabrikasında çalışan 3650 işçinin ek zam istemi ile 3 haftadır sürdürdüğü direniş devam ederken toplu vizite eylemiyle direnişi sürdüren işçilerin üretimi büyük ölçüde durdurdukları bildiriliyor.

22 Eylül 1989

— Ambarlarda Grev! İstanbul nakliye ambarlarında anlaşma dışında kalan 9 iş yerinde 70 işçi greve çıktı geriye kalan 35 iş yerinden aşamalı olarak greve başlanacağı açıklandı. Tümtis ve Nak-İş arasında sürdürülen TİŞ görüşmelerinde 106 iş yerinde 550 doyalında işçi için anlaşmaya varılınca grev kararı kaldırıldı. Anlaşmaya göre 1.yıl ücret artışı %140, sosyal yardım artışı %144 oldu. 1. yıl için net ücret 750 bin TL'ye çıkmış oldu. 2. yıl ücret artışı ise %90 olarak belirlendi. Ayrıca 4 ikramiye de alındı.

— İzmit Köseköy de kurulu Lastik fabrikalarında ek zam eylemleri devam ediyor. BRISS Lastik Fabrikasında gündüz vardiyasında çalışan 550 işçi viziteye çıkınca üretim tamamen durdu. Adapazarında GOODYEAR Lastik Fabrikasında da 3650 işçinin başlattığı vizite eylemleri devam ediyor. Fabrikada üretimin büyük ölçüde durduğu bildirildi.

— PTT işyerlerinde işten çıkarılan işçi sayısının 1047'ye ulaştığı bildirildi.

— Migros grevi sona erdi. Yapılan anlaşmaya göre, ücretlerde 1. yıl seyyanen 425 bin, 2. yıl 450 bin artış sağlandı. Greve çıkmanın en önemli maddesi olan 5 işçinin durumu konusundada mahkeme kararına uyulması şeklinde karara varıldı. Mahkeme sonuçlanıncaya kadar 5 işçi ücretli izinli sayılacak.

— Alibeyköy'de Çobançeşme civarında 5 defa yıkıldıktan sonra yeniden gecekondularını yapmaya çalışan halk yine yıkım ekipleri ve polisle çatıştı. İnşaat malzemelerini kullanılmaz hale getirmeye çalışan ekiplere halk direndi. Geniş güvenlik tedbirleri arasında yıkım evi inşaat malzemelerini kullanılmaz hale getirerek olay yerinden ayrıldı.

— Eğitder tarafından düzenlenen "Sendikal haklar kurultayında" konuşan M.Eğitim Bakanı Ak.Akyol, kamu görevlilerinin sendikalaşma haklarının yasalarca sınırlı olduğunu söyleyince, bir grup öğretmen "Sendika hakkımızı söke söke alırız." sloganı ile Başkan'ı protesto etti.

23 Eylül 1989

— ÇELİK-İŞ sendikası tarafından yapılan açıklamada, geçen hafta imzalanan toplu sözleşme metninin henüz kendilerine ulaşmadığı belirtildi. Açıklamada sözleşmenin yetkisiz kişilerce imzalandığına ve geçersiz olduğunada yer verildi.

— Türk-İş genel eğitim sekreteri M.Başoğlu, bütün meslek kuruluşlarına ve demokratik kitle örgütlerine iktidarın yanlış uygulamalarına son verilmesi için uyarı eylemleri yapmaları çağrısında bulundu. Başoğlu, işçilerin gerçekleştirdiği eylemlerin etkili olduğunu belirterek, çitfçilerin uyarı yürüyüşünün de etkili olduğunu, şimdi bu ekonomik politikalarını sıkıntıya düşürdüğü esnaflara çağrıda bulunduklarını söyledi. "Eğer kepenkleri indirip kontakları kapatırlarsa o zaman istediklerini kazanırlar." dedi. Başoğlu ayrıca,

...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...

"Siyasi kararlara karşı verilen mücadelenin tabiiki siyasi" olacağını vurguladı.

24 Eylül 1989

— 4 sendika 50 bin işçi için anlaşma masasına oturuyor. Türk-İş'e bağlı haber iş sendikası 20 bin PTT işçisi için görüşme masasına oturacak. Sağlık-İş, SSK ve Sıtma Savaş Merkezlerinde çalışan 12 bin işçi için, Tarım-İş de işletmelerdeki 12 bin işçi adına görüşme masasına oturacak.

— Çelik-İş Genel Başkanı M.Türker, Bakan C.Çiçek'in emri ile DSİ genel müdürlüğünün kasasından şube yönetimlerine 50 milyon TL. ödendiğini iddia etti. Türker, "bu rüşvet aynı zamanda sendika içi demokrasiye bakanın müdürlük eli ile mudahalesidir." dedi. Çalışma bakanı İ.Aykut ise olayı sıkandal olarak niteledi ve araştırma yapılacağını açıkladı.

— Organ nakli ve Topkapı özel hastahanelerinde çalışan işçilerin toplu sözleşmesi Y.H.K.'ca belirlendi. Sözleşmelerin her iki iş yerindede ilk defa uygulandığını belirtti.

— Türk-İş'e bağlı sendikaların bütün şube kongreleri tamamlandı. 18 sendika genel merkezini Ekim ayı içinde genel kurullarının yapılacağı açıklandı. Tek-Gıda İş, Yol-İş, Te-İş, Teksit, Türk-Metal, Maden-İş sendikalarının yapacakları kongre sonuçlarının Türk İş'in liderliğini belirlemede tayin edici olduğuda bildirildi. (Küpürlerde Hava İş, T.Haber İş, Sağlık İş kongre sonuçları küpürlerdi.)

25 Eylül 1989

— İzmit, Adapazarı yöresinde kurulu Lastik fabrikalarında Goodyear, Prelli, Brissa'da vizite eylemi sürüyor. İşveren eylemin 2820 sayılı yasanın 2. maddesine göre kanunsuz olduğunu bildirdi. İşverenin tazminat ve iş akitlerinin kesilecğini tehdidine karşın işçiler gündüz vardiyasında yaptıkları vizite eylemini gece vardiyasına kaydırarak kararlılıklarını gösterdiler.

— Uşaklı 24 sigortasız işçi iş kazalarında ölen ya da sakat kalan arkadaşlarının haklarının aranmasını istediler. İşçiler yılda en az 50 iş kazasının olduğunu, iplik fabrikasında hiçbir güvencenin bulunmadığını anlattılar. Ayrıca işçiler, birçok arkadaşlarının işten çıkartıldığını ancak hiçbir hak iddia edemediklerini belirttiler.

— Etiler'de boğaziçi Üniversitesinin ek inşaatında kanalizasyon kazımı sırasında toprak kayması sonucunda 4 işçi toprak altında kaldı. İşçilerden biri öldü.

— İçel'in Silifke ilçesine bağlı Taşucu kasabasında Belediye ve balıkçılar denizde doğayı koruma mitingi yaptılar. 100'ü aşkın sandal içinde 2 bin kişinin katıldığı eylemde balıkçılar denizlerin kirlenmesi sonucu deniz ürünlerinin tükenmesini protesto için bir de sandal yaktılar.

26 Eylül 1989

— Belediye iş sendikası toplam 40 milyara yaklaşan işçi ücretlerinin ödenmemesi halinde 12 Ekim günü ülke genelinde işi durdurma kararı aldı. Sendika tarafından ülke genelinde 140 bin üyenin 2 saat işi bırakacağı açıklanırken, sorunun çözümlenmemesi halinde ardından diğer zorlayıcı eylemlerin genişletilerek gündeme getirileceği de belirtildi.

— Ambarlar grevi bitti. 9 iş yerinde 50 işçinin 5 gündür sürdürdüğü grev anlaşma ile sonuçlandı. İşçi ücretlerine 1. yıl %140, 2. yıl %90 artış sağlandığı bildirildi.

Yapılan bir araştırmaya göre, her gün 4 işçi iş kazasında ölüyor.

Son 5 yılda iş kazası ve meslek hastalıklarından 7370 işçi yaşamını yitirdi. 13490 işçide sakat kaldı. İş güvenliği ve işçi sağlığı için gerekli önlemin gösterilmediği Türkiyede genel sağlığa ayrılar pay Uganda, Paraguay, ve Sirilanka gibi ülkelerden çok daha az.

— Orman iş sendikası genel yönetim kurulunun yaptığı yazılı açıklamada Ekim de yapılacak olağanüstü genel kurulda gündemin 2. maddesi Türk İş, Hak-İş veya kurulacak Konfederasyonlara üye olmak için yönetim kuruluna yetki verilmesi ile ilgili olacağı bildirildi.

— Çelik İş sendikası 47 bin üyesi ile Türk İş'e katılma hazırlığı yapıyor. Türker, birleşme düşüncesine sıcak baktıklarını açıklarken, Türk İş eğitim sekreteri prensip olarak birleşmeye evet dediklerini ifade etti. Türker, Aralık ayında yapılacak genel kurullarında konunun gündeme geleceğini ve tabanın çok arzulu olduğunu ama Türk-İş Tüzüğünün buna engel olduğunu söyledi.

Başoğlu, bağımsız sendikaların hatta 2. bir konfederasyonun bile Türk-İş'e katıldığını bir sendikal birlik ortamından yana olduklarını vurguladı.

Otomobil-İş yönetimi de Türk-İşle birlik konusunda olumlu düşündüklerini aynı zamanda aynı iş kolunda birlik için Özdemir-İş'e teklif götürdüklerini bildirdi. (Otomobil-İş de daha önce Türk-İş'le birlik için kongre kararı alınıp uygulanmadığı biliniyor.) Türk-İş tüzüğünün 3. maddesi ise bir iş kolunda birden fazla sendika konfederasyonu üye olamaz gibi aslında çok doğru bir içerik taşıyor.

27 Eylül 1989

— Fisko Birlik'e bağlı işyerlerinde çalışan 2 bin işçiyi kapsayan TİŞ görüşmelerinin başlayabilmesi için yetkili sendi-

...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...

kanın belirlenmesi gerekiyor. Yetkili sendika ise mahkeme tarafından hala belirlenemedi. Hak-İş'e bağlı Özgıda-İş ile Türk-İş'e bağlı Tek-Gıda-İş sendikaları yetki talebinde bulunmuşlardı.

28 Eylül 1989

— Kundura İşçileri derneği kuruldu. Merkezi İstanbulda bulunan derneğin kuruluş amaçları içinde, insanca yaşama ve çalışma koşullarına erişmek ve kundura sektöründe sendikalaşmaya gitmek var. Derneğin kuruluşu 2 hafta sürecek etkinliklerle kutlanacak.

— Mess'e bağlı işyerlerinde çalışan Özdemir-İş sendikasına üye 3500 işçinin ek zam verilmemesi nedeni ile ölüm orucuna başlıyacakları bildirildi.

— Yem sanayiinde 1200 işçi grevde Özgıda İş sendikası kamu işveren sendikası ile anlaşamayınca Yem Sanayii A.Ş. de dün sabah grev 1200 işçi ile başladı. Grev 27 ış yerinde sürecek.

29 Eylül 1989

— EBK da anlaşma sağlandı. Özgıda İş ıle TÜHİŞ yetkilileri arasında yapılan görüşmede 213 bin TL olan aylık ortalama çıplak ücretin sözleşme ile 1. altı ayında 394 bin TL 2. altı ayında 179 bin TL. 2. yılında 1. altı ayda 900 bin TL., 2. altı ayda birmilyon seksenbin TL'ye yükseltildiği açıklandı.

— Yem sanayiinde anlaşma sağlandı. Yapılan TİŞ görüşmesi ile ürtalama ücretlerde %170 lik bir artış sağlandı. 171 bin 700 TL olan ortalama çıplak ücret bir yıl ilk altı ay için 367.200.- TL, 2. altı ay için 584.200.000 TL'ye çıktı. Giydirilmiş ortalama ücret ise 328.200.- TL den 1. altı ayda 753.270.- TL, 2. altı ayda 1.050.000.-TL'ye yükseltildi.

— İstanbul'da Opera otelinde TOLE-İŞ'in imzaladığı sözleşme ile işçiler ücretlerine %250 oranında zam aldılar. Ortalama ücret 1. yıl 800 bin, 2. yıl 1.360.000.- TL. oldu.

— Adanada Büyük Şehir Belediyesinden işden çıkarıldıkları için dün SHP İl binasında açlık grevine başlayan 40 işçi SHP İl ve ilçe yönetimlerinin savcılığa müraacatı sonucunda polis tarafından alınarak 1. şubede göz altına alındılar.

— Kayseride Reha Şekerleme fabrikasında çalışan 10 işçinin işine son verildi. Gıda Sen sendikasına üye işçiler bir süredir, işverenle çıkan anlaşmazlık sonucu eylem yapıyorlardı.

30 Eylül 1989

— Demir Çelik sözleşmesi Çelik İş sendikası Genel başkanı M.Türker tarafından redakte edilip imzalandıktan sonra resmiyet kazandı. İyileştirme zammı olarak verilen 150 TL yeni tutanağa 200 TL olarak geçildi, artı 50 TL nin Başbakanın icadı olmadığını söyleyen Türker daha önceden söz verilen ücreti aldık dedi. Ayrıca yeni sözleşmeye bir madde daha eklendi. 10 Ocak 1989 tarihinden itibaren grevin sonuçlanmasına kadar geçen sürede TİŞ kapsamında bulunan işçiler hakkında suç duyurusunda bulunulamaz ve disiplin kovuşturması yapılamaz. Bu sürede verilmiş olan tüm cezalar affedilir. Ödenecek olan ikramiyelere tesir etmez şeklinde bir madde karar altına alındı.

— Tarım işçilerine sağlık taraması yapıldı. Mayıs ayından bugüne kadar toplam 43576 gezici tarım işçisinin sağlık kontrolünden geçirildiği açıklandı.

1 Ekim 1989

— BANKS dokuzbine yakın Yapı ve Kredi Bankası çalışanına dağıtılması için hazırladığı TİŞ kitapçığını siyah kapakla yaparak, grev yasağını ve Y.H.K.'ca belirlenen toplu iş sözleşmesini protesto etti.

2 Ekim 1989

— Topkapı da kurulu Wyeth ilaç fabrikasında 8 işçinin işten çıkarılmasını protesto için toplu viziteye çıkma işlemi yapıldı. İşten atılan arkadaşlarını tekrar işe alınmasını isteyen 160 işçinin eylemi üretimi büyük ölçüde durdurdu.

— Ansa grevi 168. gününde. Ansa grevine 122 işçi katılıyor.

— Grevdeki Akgübre işçilerinin çocuklarına kitap bağışı kampanyası bağışı devam ediyor.

— İstanbul Küçükarmutluda belediye dozerleri tarafından 1 ay önce yıkılan 108 gecekondudun sakinleri yaşamlarını güç koşullar altında sürdürüyor! Gecekondularından arta kalan malzeme ile dermeçatma barakalar yaparak yaşamlarını sürdürmeye çalışan gecekonducular "Bizlerin haklarını savunacaklarını söyleyen belediyeye oy verdik ama belediyede bizleri yıktı geçti.... tüm bunlara rağmen biz yaşıyoruz, yaşamaya devam edeceğiz. Çünkü bu ülke yönetenlerin değil, bizim." diyerek öfkelerini dile getirdiler.

3 Ekim 1989

Ayda 5 bin işçimiz İş ve İşçi bulma Kurumu aracılığıyla yurt dışına gidiyor. Zonguldakta Çalışma Bakanlığı'na bağlı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği merkezince 9500 işçi sağlık taramasından geçirildi. Yetkililer tarama sonuçlarının 1990 yılında açıklanabileceğini belirttiler. Ayrıca Genel Maden İşçileri Sendikası Eğitim Sekreteri S.Ataman çalışmanın olumlu olduğunu ancak tüm işçileri kapsaması gerektiğini söyledi.

Hayat pahalılığının büyük boyutlar alması sonucu İstanbul Halkalı'daki deterjan fabrikasının deposu halk tarafından yağmalandı. Kadınlar "bu pahalılıkta burada yığılı duran deterjanı görünce dayanamadık" dediler. Depodan 100 ton deterjan eksildiği yetkililerce açıklandı.

Türk-Iş'te aidat karmaşası... Türk-İş'e bağlı 32 sendikadan 28 inin genel merkeze borcu 1 milyara yakın. Genel Kurula katılacak delege sayısı ödenen aidat miktarına göre belirlendiği için, borçlarını kapatan sendikalar daha çok delege yollayabilecek. Şayet borçlar ödenmezse delege sayısının 437'den 390'a düşeceği bildiriliyor.

4 Ekim:

Türk Traktör fabrikasında Türk Metal Sendikasından istifa ederek Bağımsız Çelik-İş Sendikasına üye olan işçilerin

24'ünün işten atıldığı bildiriliyor. Verilen bilgiye göre 31 bin işçinin çalıştığı fabrikada sendikalı 831 işçi var. Bu işçilerden 750 si Çelik-İş'e geçti. İşçiler Çelik-İş e geçtikleri için işten atıldıklarını, Türk-Metal'in Mess'e işten atılacak işçilerin adını verdiğini ve bunun işçilere karşı bir tuzak olduğunu belirtiyorlar. Öte yandan ek zam isteğiyle "Pasif" direniş yapan Gebze Şube yönetimini fesh eden Türk Metal Sendikası şimdi de işyeri temsilcilerini de tek tek Genel Başkan M.Özbek imzalı yazılarla görevden alıyor. Sendikanın görevden aldığı işyeri temsilcilerinin işverence işten atılmaya kalkışmasınında işçiler arasında huzursuzluk yarattığı bildiriliyor.

İşçilerde, kurşun zehirlenmesi artıyor. 736 meslek hastalığından 395 ine kurşun ve tozları yol açıyor. İSGÜM tarafından yapılan araştırmada son yıllarda kurşun zehirlenmesi vakalarının arttığı bildirildi. Yapılan incelemeye göre kurşundan etkilenme oranı Adana'da %54, Ankara'da %36.5, İstanbul'da %34.9, İzmirde %29.4 insan vücuduna sindirim, solunum ve deri yollarıyla geçen kurşun ve bileşimlerinin Türkiye'de Sanayiide üretimle ilgili 130 dan fazla işkolunda görüldüğünde belirtiliyor.

Brisa ve Goodyear fabrikaları işçileri viziteye çıkma eylemine devam ediyor. 2 fabrikada çalışan 1000'i aşkın işçi toplu viziteye çıktı. İşçiler, ek zam alıncaya kadar eylemlerde kararlı olduklarını açıkladılar. Ankara Mamak belediyesinde iş akitleri önceki gün fesh edilen 238 işçi işyeri önünde bekleme eylemi yaptılar. İşçiler, gerekirse işi durduracağız diyerek, kararın geri alınmasını istediler.

5 Ekim:

Bağımsız Laspetkim-İş Sendikası lastik fabrikalarında çalışan işçilere 750 şer bin lira ek zam verilmesi konusunda Kiplas ile ön anlaşmaya vardı. İzmit'te Brisa, Goddyear, Prelli Adapazarında kurulu Goodyear'da çalışan 3650 işçi 1,5 aydır ek zam için toplu vizite eylemi yapıyordu. Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş ile Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikasına üye 3000'ni aşkın işçinin ek zam isteğiyle başlattıkları eylemler sürüyor. 18.Eylül'de beri işçiler toplu yemeğe çıkmama, servislere binmeme, işe geç başlama eylemleri yapıyorlar. İşçiler haklarını alıncaya kadar eyleme devam edeceklerini açıkladılar.

İzmir'de kurulu Süperpar Otomotiv Sanayi T.A.Ş. işyerinde ışten çıkarılan işçi sayısının 180'e ulaştığı bildirildi.

Zonguldak Belediyesi'nde çalışan 300 işçi 21 gündür maaş alamadıkları için toplu viziteye çıkarak direniş yaptı. Belediye İş Sendikası Başkanı N.Ayçiçek bu eylemin Hükümetin işçilere karşı tutumunun protesto olduğunu söyledi.

Ges-İş'te toplu sözleşme. Eskişehir'de Tez-Koop-İş Sendikasına bağlı Ges-İş Kooperatifi 21 işçiyi kapsayan T.İ.S. imzaladı. İşçilerin maaşlarına % 100 artı 25.000.- TL.'lık bir artış sağlandığı bildirildi. Sosyal haklarda da % 200'ün üzerinde artış meydana geldi. 1 yıllık işçinin maaşının 350.000.- TL. ya yükseldiği kaydedildi.

SAZLI SÖZLÜ GREVE YASAK!

Grev ve Lokavtta mülki idare Amirliğince alınacak önlemlere ilişkin tüzük Bakanlar Kurulu kararıyla Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Grev süresince işyeri önünde sazıl sözlü toplantı ve eğlence düzenleyecek işçinin heyecanını ayakta tutmaya karşı önlem getiren tüzük işyerinin alanı içinde toplanmayı yasaklıyor. Ayrıca, yaşam için gerekli ürünlerin grevden dolayı üretilmemesi halinde mülki amirlerce İl ve İlçe sınırları içinde ya da dışında bu ürünleri getirebilme yetkisi veriyor. İzmir Belediye Zabıta Ekipleri yıkılan binaları sahiplerinden "yıkım masrafı" topluyor. Evleri yıkılanlar "Hem evimizi yıkıyorlar, hem de para istiyorlar." diye durumu protesto ediyorlar.

6.Ekim:

Türk-İş'ten grev Tüzüğüne ait sert tepki "işçilerin grev hakkında darbe vuruldu." Türk-İş Yönetim Kurulunca yapılan açıklamada kısaca şöyle denildi. "Şurası kesin olarak belirtilmelidir ki grev sırasında grev koşulları neyi gerektiriyorsa, grev ve greve uygulanır. Sendikalarda grevlerinde bunu yapacaklardır. Baskı yöntemlerine sonuçları ne olursa olsun misli ile karşılık verilecektir." denildi. Yapılan açıklamada Tüzüğün iptali için Danıştaya başvurulacağı ifade edildikten sonra konu İLO sorunlar kurulunada iletileceği belirtildi.

İstanbul Kum depolarında 200 işçinin başlattığı grev anlaşma sağlanınca yapılmadı. Tümtis ile İşveren Sendikası 1 yıl için %125, ikinci yıl için %85 ücret arttışında anlaştı. Sosyal yardım kalemlerinde artış olduğu bildirildi.

MKE de 5 yıldan bu yana geçici işçi olarak çalışan 12 işçinin işine son verildi. Hiçbir güvenceleri olmadığı için başvuracak bir yetkili bulamadıklarını söyleyen işçiler kararın geri alınmasını istediler. İstanbul Alibeyköy Çobançeşme'de gecekonduları yıkılan halktan bir grup SHP il merkezini protesto için işgal ettiler.

7.Ekim:

Türk-İş Hak-İş ve bağımsız sendikalardan alınan bilgiye göre 1989 yılında toplam 25 bin 92 işçinin işten çıkarıldığı mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinde atılan işçilerle, sendikasız işçilerin bu rakama dahil olmadığı öğrenildi. Verilen rakamlara dahil edilmeyen sayılarda eklenirse toplam sayının 1989 yılı için 100 ni aşacağı belirtiliyor.

1980 sonrasının en uzun grevi olan Ak Gübre fabrikası grevi 255 günü doldurdu. Petrol-İş Sendikasına üye 645 işçinin sürdürdüğü grevde işçiler "insanca yaşam bizim de hakkımız" diyorlar. Sendika Şube başkanı haklarını alıncaya kadar greve devam edeceklerinide açıkladı.

EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...

8.Ekim:

Hak-İş Konfederasyonu hayat pahalılığı ve enflasyonu gözönüne alarak işçilere her ay ek zam verilmesini savundu.

Kamu kesimindeki işçilerin toplu iş sözleşmelerinin 2. büyük grubu için görüşmeleri önümüzdeki haftaya başlayacağı bildirildi. Çeşitli işkollarında toplam 108 bin işçi için T.İ.S. pazarlığına oturulacak.

Türk Tabibler Birliği işkenceci doktorlara soruşturma açılacağını açıkladı. Yakın bir geçmişte kamu oyunu ciddi boyutlarda etkileyen aydın cezaevi açlık grevindeki tutumlarından dolayı Aydın Tabipler Odasına bağlı 2 doktor hakkında soruşturma açıldığı da bildirildi.

9.Ekim:

Sendikalardan Petkim'in yabancıya satımını engellemek için genel grev önerisi yapıldı. 400 bin kişiye istihdam sağladığı belirtilen Petkim satışını engellemek için Petrol-İş Genel Başkanı sektör grevi önerisini Sendika genel kuruluna götüreceklerini, bunun kabul edilmesi halinde Türk-İş Genel Kurulunda genel grev önerisi yapacaklarını bildirdi. Türk-İş'in konuyu Başkanlar Kurulunda ayrı gündemle ele alacağı açıklandı.

Otomobil-İş Sendikasında Türk-İş'e bağlı tüm sendikaların öneriyi desteklemesini isterken kendilerininde her türlü desteği vereceklerini açıkladı.

Daha önce 50 dolayında işçinin işten atıldığı organ nakli hastanesinde yeniden işçi çıkarma hazırlıklarının yapıldığı öne sürüldü.

Türk Hemşireler Derneği başkanı L.Mürşit PINAR, işten atılan Sağlık-İş Sendikası üyesi işçilerin önemli bir bölümünün hemşire olduğunu vurguladı.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri M.BAŞOĞLU da geçtiğimiz hafta yayınlanan grev tüzüğünün "Kısıtlayıcı, grev halini engelleyeceği hükümler taşıdığını" belirtti.

Türk-İş'in "Kadın işçiler ve sorunları "Semineri İzmir'de yapıldı. Seminerde ağır çalışma koşullarının düzeltilmesi istenirken, yaşlarına bakılmaksızın kadınların 20 yılda emekli olabilmelerini içeren bir talepte soruldu. Türkiye'de 19.4 milyon olan toplam işgücünün 7.4 milyonun kadınlardan oluştuğu "kadın işçiler ve sorunları Seminerlerinin" yaygınlaştırılmasının gerekliliği ve ülkenin birçok yerinde düzenleneceği bildirildi.

10.Ekim:

Belediye işçileri hak direnişinde. 141 bin belediye işçisi 1050 belediyede iki saat işbırakma eylemi yapıyor. Belediye-İş Sendikası Başkanı F.ALAN 200 belediyede çalışan 21 bin üyenin 35 milyarı aşan alacağı olduğunu, bu alacağın ödenmemesi halinde 15.Ekimden itibaren sürekli eylem yapacaklarını açıkladı. süresiz iş yavaşlatmanın eylem sırasında çöplerin toplanmaması, otobüs seferlerinin yavaşlatılması ve kanalizasyon ve su işlerinin ağır yapılması anlamına geldiği vurgulanıyor.

İşçiler grev fonu kuruyor. Böylece grev yasaklarından biri daha aşılıyor. Çelik-İş Sendikası 12 Eylül'le birlikte kalkan grev fonu vakıf ya da başka bir ad altında yeniden oluşturmak için Türk-İş, Hak-İş ve Bağımsız sendikalarla işbirliği için çalışma başlattı. M.TÜRKER başta Türk-İş olmak üzere sendikalara "Ortak Grev Fonu" oluşturulması için hemen başvuracaklarını söyledi. Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri M.BAŞOĞLU öneriyi genel kurula getireceklerini, öneriyi olumlu buldukarını fakat şahsi düşüncesi olarak herbir sendikanın grev fonunu kendisinin oluşturmasının daha mantıklı olacağını söyledi.

Nazilli Volkan madencilikte T.Maden-İş Sendikasınca 238 maden işçisini kapsayan grev dün başladı. İşverenle anlaşma sağlanamayınca greve çıkmak zorunda kaldıklarını açıklayan Maden-İş Sendikası Başkanı M.Orhan, Üzmen Madencilikte ise 43 işçinin 279 gününe giren grevin sürdüğünüde sözierine ekledi.

Yatağan Termik Santralında izinsiz yürüyüş yapan 572 işçi hakkında dava açıldı. Yatağan Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davada işçiler hakkında 1,5 ile 3 yıl hapis isteniyor.

Likat-İş eski Başkanı A.YILDIRIM'a eski işyeri T.C.D.D. Mersin liman işletmesinde 5 yıldır gerekçesiz işbaşı yaptırılmaması, 8 sendika tarafından protesto edilerek gündeme getirildi.

12.Ekim:

Belediye-İş Sendikası Genel Başkanı, yaptıkları eylemin %70-75 katılımla gerçekleştiğini eyleme katılmayan şubelerden nedenlerinin sorulacağını fakat genel olarak eylemin başarılı olduğunu açıkladı. 27 il Belediyesinin çeşitli birimlerinde eyleme katılan işçiler 2 saatlik dayanışma eylemi yaparken Ankara Belediyesi işçileri eylem yapmadı. İ.E.T.T. Şöförlerinin eylemi ise etkili oldu. Küçük işletmelerdeki işçiler sayılarının az olmasından dolayı işverenin baskısı altında kaldıklarını açıkladılar.

15.Ekim:

Samsun'da lastik ayakkabı fabrikasında işçiler ücret yetersizliğinden dolayı greve çıktılar.

T.T.K.'da kömür işçileri işyerlerinin değiştirilmesini protesto ederek, Maden ocağına girmediler. 200 işçinin katıldığı eylemi işçiler ocağın girişinde oturma eylemi yaparak sürdürdü.

NALGO TEMSİLCİLERİ TÜRKİYE'DE

14-18 Ekim tarihleri arasında İngiliz işçi sendikaları içinde en büyüklerinden biri olan NALGO Türkiye'ye ilk resmi ziyaretini yaptı. 1905 yılında kurulduğundan beri Demokrasi kavgası veren NALGO İngiltere Ulusal ve yerel yönetim görevlilerinin sendikası. 750.000 nin üstündeki üyelerinin çoğunluğunu beyaz yakalılar dedikleri idareciler, hemşireler, mühendisler, sosyal görevliler, kütüphaneciler, muhasebeciler, planlamacılardır ve bunların %65'i yerel yönetimde çalışmaktadır.

NALGO'nun bir diğer özelliğide üyelerinin %50 sinin kadın olmasıdır.

Gelen konuklar sendikanın üst düzey yöneticileridir.

- Brenda Hudson: Uluslararası İlişkiler Komitesi Üyesi, Eğitim Komitesi Başkanı.
- Hilary Grindrod: Uluslararası İlişkiler Daire Başkan Yardımcısı.
- Mike D'ampsey: Genel sekreter Yardımcısı.

İstanbul'da uluslararası bir eğitim toplantısında tanınmak olanağı, buldukları sendikacı ve dernek yöneticileri ile resmen temasla Türkiye hakkında özellikle demokratik haklar, dvlet hizmetinde çalışanların sendikalaşması, kadınların durumları ve kadın hakları ve özellikle işçi sağlığı ve meslek hastalığı konusunda bilgilenmek gerekirse yardımlaşmak amacıyla geldiklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda çeşitli sendika ve dernek yöneticileri ile yapacakları temaslarda İSD yöneticilerinin kişisel dostları olmaları dolayısıyla misafirlerimiz son derece iyi ağırlanmış olduklarını zamanlarını bilgilenme açısından da çok iyi değerlendirme olanağı bulmuş olduklarını dile getirdiler.

14 Ekim günü 13.00'de İstanbul'a ulaşan NALGO delegasyonu ETAP MARMARA Oteline yerleşmeleri ve kısa bir süre dinlenmelerinin ardından TÜM-TIS Sendikasına giderek sendika başkanı Yurdal Şenol ve Yönetim Kurulu üyelerinden Türkiye'de genel olarak sendikal haklar ve sendikal işleyiş ve azınlıkların sendikal hakları konusunda bilgi aldılar. Genel Başkan Yurdal Şenol 1980 sonrası çalışma hayatının yasaklarla donatılıp işçi hareketlerinin engellendiğini, grevlerin hükümet tarafından engellenebildiğini, Yüksek Hakem Kurulunun 2'si işçi 7'si işveren ve hükümet temsilcisi anti demokratik bir kuruluş olduğunu ifade etti. 5 Ekim 1989'da yayınlanarak yürürlüğe giren tüzüğü de hükümetin grev kırıcılığının en güzel örneği olduğunu anlattı.

Çok samimi bir hava içinde geçen toplantı TÜM-TİS'in Türk usulü ocak başında verdiği yemekle noktalandı. Ertesi gün 15 Ekim'de İSD genel merkezinde genel başkan Metin Benol ve yönetim kurulu üyeleri ile sabah 10.00'da bir söyleşi yaptılar. Burada özellikle Türkiye'de işçi sağlığı ve iş güvenliği, yasalar, uygulamadaki gerçekler tartışıldı. Son derece can alıcı konular yöneticiler tarafından misafirlerimize anlatıldı.

Bugünkü durumu net ve açık olarak anlatan Genel Başkan Metin Benol kanun, tüzük ve yönetmeliklerin Batı'dan aktarılan son derece medeni görüşler olduğunu ama uygulamanın kocaman bir sıfır olduğunu, bu çerçeve içinde kurulmuş en mükemmel meslek hastalıkları hastanelerinin otel durumuna getirildiğini belirtti.

Daha sonra Kundura İşçileri Derneği Başkanı Uğur Parlak ile görüşürken ortaçağdan kalma koşullar ortasında demokratik hak mücadelesi veren derneğe hayranlıklarını belirttiler.

Çeşitli işçi komisyonları ile görüşürken oluşturulan sendika içi muhalefetlerin nedenlerini anlamakta zorluk çektikleri gözleniyordu.

Öğlen yemeğini TEZKOOP İŞ 3 nolu şubede başkan Aynur Karaaslan'ın misafiri olarak yiyen heyet burada da genel olarak, Türkiye'de sendikaların işleyişi konusunda bilgi aldı.

Öğleden sonra Tayat'da Başkan Mustafa Eryürek'dan demokratik haklar, işkence hakkında da bilgi aldı.

Üyelerin % 50'si kadın olan NALGO DELEGASYONU kadın derneklerinden DEMKAD Genel Başkanı Zeynep Bektaş ile kadın hakları konusunda söyleşi yaptılar. Zeynep Bektaş kadın çalışanların diğerlerinden düşük ücret almaları sorunu, çalışan annelerin kreş sorunu ve çalışan

kadınların iş yerlerinde cinsel teklif ve hatta zorlamalarla karşılaşmaları konusunda ve yapılan demokratik mücadelelerle ilgili bilgi verdi.

Akşam üzeri Eğit-Der İstanbul şubesi ile söyleşen delegasyon akşam yemeğini de Eğit-Der'in davetlisi olarak "Yazarlar Evi"nde yedi. Eğit-Der'deki konuşma 1980 sonrası öğretmen kıyımı, devletin eğitim poliikası ve uygulama öğretmen için sendikal ve örgütleme hakları üzerinde yoğunlaştı. Herkesin kendi dilinde eğitim haklarının Rum, Ermeni azınlığa verildiği Kürt azınlığa verilmediği sorunu tartışıldı.

16 Ekim sabahı Ankara'ya hareket eden NALGO heyeti orada TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz ile bir saati aşan bir toplantı yaptı. Türk-İş'in ICFT, ET ve üyesi olduğu ILO da 76. Genel Kurulda 98 ve 111. sayılı Rekomondasyon aplikasyonunu yasaksız demokrasi ve hür sendikacılık konularını içerdiği fakat bu uluslararası plaftorm tartışmalarının hükümetlerce uygulamada ciddiye alınmadığı anlatıldı. Özal hükümetinin hala Metal Sanayicleri Sendikası başkanı gibi davranmaya devam ettiğini söyleyen Şevket Yılmaz'a Ralph Gayton Thetcher'a olan hayret verici benzerliklerini anlattı.

Ardından Yol-İş Genel Sekreteri Mehmet Boyacı ile yapılan görüşmede inşaat iş kolundaki sorunlar tartışıldı. Daha sonra konfederasyon'taban görüş ve düşüncelerinin yönetime yeterince yansımadığı ve yeterli muhalefet yapılmadığı görüşlerini ifade ettiler. Örgütlü direniş mücadelelerinden fotoğraflar gösterdiler.

Ankara Tabip Odaları Genel Sekreteri Dr. Ata Soyer ise beyaz gömleklilerin sendıkalılaşmasındaki zorlukları ve Tabip Odalarının ve Tabipler birliğinin yetkilerinin olmadığını anlatarak tüm sağlık personelinin, doktor, hemşire, eczacı ve hizmetlilerin beraberce sendikalaşması için mücadele edildiğini söyledi. Delegasyon ise İngiltere'de doktorların ayrı sendikaları olduğunu belirtti.

Ankara'da Eğit-Der Genel Merkezinde yönetici İsmail Hakkı Bayram ve Genel Başkan Elvan Türkmen daha önce adı sendika olan fakat dernek gibi çalışan TOS ve TOB-DER'de öğretmen örgütlenmelerini anlattıktan sonra sloganlaştırılan "Grevli, toplu sözleşmeli sendikal hak" mücadelesi verdiklerini açıkladı ve "Grevli, toplu sözleşmeli sendikacılık mücadelemizi dörtyüzbin eğitim emekçisinin hakkı için yapıyoruz dedi. İç ve dış gelişmeler sonunda mücadeleye olası cevap vermek zorunda kalacaktır. Pek de uzak görünmeyen sonuç için ölçütümüz Avrupa Topluluğundaki öğretmenlerin elde ettikleri haklardır. Aksi halde AET kapısını hangi yüzle çalıyorsun?" dedi.

Aynı akşam ISD Ankara şubesinin verdiği yemek sonrası heyet İstanbul'a döndü.

17 Ekim'de Deri-İş Sendikası Genel Merkezinde Başkan Yener Kaya, Murzu Pekgüleç, Nedred Kili, İbrahim .... gibi yönetim kurulu üyeleri ile sabah bir toplantı yaparak Deri-İş kolundaki sendikalaşma ve işçi sağlığı, iş güvenliği konusunda söyleşti. Çok küçük atölyelerde, hiçbir sağlık ve hijyen şartının olmadığı, meslek hastalığı riskinin çok yüksek olduğu iş kolunda sendikalaşma güçlükleri

dile getirildi. Tabanın isteklerinin Türk-İş'te temsil edilmediği görüşü savunuldu.

Deri-İş'in verdiği öğlen yemeğinin ardından Otomobil-İş Sendikası ile görüşüldü.

Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanı İlhan Dalkılıç bağımsız bir senika olduklarını, demokratik mücadelelerini anlattı. İ.S. konusuna İSD ile bağlantı kurmadıklarını, bazı konuların anlaşılacağı kadar Türkiye'nin gelişmediğini anlattı. Kadın üyelerin çok az olduğunu ve zaten kadının asli görevinin çocuğuna bakmak olduğu yolundaki feodal görüşü ile NALGO heyetini oldukça şaşırttı.

Gazeteciler Sendikasında, Başkan Yavuz Şimşek basın üzerindeki yasal baskılar yapan hükümet kuvvetlerinin matbaada toplanma olayını dile getirdi. Fikir suçlarının çokluğuna dikkatleri çekti. Muhalif basını satın alarak isteyen susturmak isteyen Asil Nadir olayından söz etti. Sevimli misafirlerimiz ise aynı kişinin İngiltere için şaibeli olduğunu ifade ettiler.

Ve 17 Ekim gecesi NALGO Delegasyonu dostları için Etap Marmara'da bir akşam yemeği verdiler.

18 Ekim sabahı NALGO Grubunun en fazla kendisi ile arasında benzerlik bulduğu Belediye-İş Genel Merkezinde Fuat Alan ile bir söyleşi yapıldı. NALGO yerel hizmetler çalışanlarını örgütlediği için Belediye-İş onlara kardeş sendika gibi geliyordu. Örgüt ve mücadele biçimleri üzerinde duruldu. Çalışanların demokratik hakları vs. olmadığı ortaya çıktı. İngiltere'de greve çıkan işçiye devletin ödediği ödenekten bahsettiler ki bu ancak yasa dışı bir durumda kesilirmiş.

Ardından Petrol-İş'in verdiği öğlen yemeği ve Petrol-İş Genel Merkezinde Genel Başkan Münir Ceylan ile demokrasi, bireysel özgürlükler, sendikal haklar, silinmiş özgürlükler konusunda yoğun bir sohbet oluştu. Münir Ceylan on yılda bir olan askeri darbeler geniş halk kitlelerinin standartlarını ve yaşam koşullarını en geriye götürmüştür diyerek aldıkları kongre kararının "1- Bir daha hangi nedenle olursa olsun darbe karşısında tepkisiz kalmama kararı ile darbe olduğunda üretimden gelen gücümüzü kullanma kararı. 2- Bu kararı Türk-İş Genel Kurulunda da aldırmaya çalışacağız" diye açıkladı.

17.00'de Milletvekili Fehmi Işıklar ile söyleşen heyet o akşam Belediye-İş'in yemeğine katıldı.

19 Ekim Delegasyonun serbest programıydı. Öğlene kadar İstanbul'u gezip 13.00'de İngiltere'ye doğru yola çıktılar.

İngiltere'ye döndükten sonra acil olarak görüşlerini belirttikleri bir metin göndererek insan haklarının bu denli kısıtlanmış olmasından dehşete düştüklerini, engellenmiş grev haklarının iğrenç bir durum yarattığını ve bu anlamda mücadele veren öğretmenlere, kadın derneklerine, İSD'ye ve sendika yöneticilerine başarı dileklerini gönderdiler. Aynı durumda aynı baskı altında bu denli yürekli davranıp davranamayacaklarını kendilerine sorduklarını ifade ettiler. Kadın haklarının yokluğunun çok üst düzeyde olduğunu üzüntü ile ifade ederken hatta sendikaların gündeminde bile olmamasını eleştirdiler.

Sağlık ve güvenlik konusunda İSD'nin çalışmalarına hayranlıklarını sundukları yazılarında yasaların daha güçlendirilmesi ve uygulamada denetimin arttırılması dileklerini açıklıyorlar. Her ikimizin ülkesi için de tehlikeli olacak bazı şeyleri savunmak için kendilerini öne atan gazetecilere, Tayad yöneticilerine yürekten başarılar dilerken onlardan aldıkları bilgilerle kitap yazacak kadar zenginleştikleri için teşekkür ediyorlar.

Yapacakları hiçbir yardımı esirgemeyeceklerini ifade eden İngiliz dostlarımıza güle güle derken gösterdikleri ilgi için biz de teşekkürler ediyoruz.

NALGO'DAN MEKTUP VAR TÜRKİYE ZİYARETİMİZ ÜZERİNE

1987 Yılında, NALGO konferansında Türkiye Konusunda resmi bir karar alınmıştır. Orada genel olarak insan haklarının ve Disk'in durumu ve yargılanması konusunda büyük kaygılarımız dile getirilmişti. Üç yönlü bir eylem planı önerildı, birincisi Türkiye Hükümetini protesto etmek, ikincisi Sendikal haklara ve insan haklarına saygı gösterilinceye kadar Türkiyenin Ortak Pazar'a girişine engel olmak ve üçüncüsü de Türk Sendikaları ile temas sağlıyacak, onların gereksindiği dayanışma ve mümkün olan fiili yardımı sunmak.

Böylece bu politikamızı uygulayarak, İstanbul'da bir eğitim toplantısında iken geçen yıl karşılaştığımız Türk sendikacı iki meslektaşımız vasıtasıyla, 14 Ekimde özel ziyaretimiz için Türkiye'ye ulaştık. Bizler Nalgo'yu yerel yönetimin Sağlık, gaz, elektrik, su, taşımacılık alanlarında çalışan yüksek tahsililer de dahil olmak üzere 750 000 beyaz yakalı üyesi olan, İngiltere'nin 4.Büyük sendikası olarak tanıttık. Delegasyonumuzu oluşturan iki kadın ve iki erkeğin kimlikleri şöyleydi; Ralph Gayton yerel yönetim çalışanları sendikası Nalgo'da uluslararası komite başkanı ve onun sekreteri Hilary Grindrod, genel sekreter yardımcısı. Mike Dempsey ve Nalgo eğitim komitesi ikinci başkanı Brenda Hudson. %51 i kadın üyelerden oluşan sendikanın iki kadın ve iki erkek temsilcisi.

Ziyaretimiz esnasında Türk işçi hareketi içinde bir çok sendika ve çeşitli gruplar gördük. Bizim sendikamızın olduşumu sebebiyle "bizleri özellikle ilgilendiren üç ana konu vardı. Bunlar, İşçi Sağlığı ve iş güvenliği", "Kadınların durumu" ve "Devlet hizmetinde çalışanların sendikalaşması"ydı.

Diğerlerinden ayrı olarak, devlet hizmetinde çalışanların sendika üyesi olmalarının yasaklanması, ve grev haklarının engellenmiş olması herhalükârda iğrenç bir durumdur. Hem Özal hem Thatcher hükümetlerinin bu alanda da örgütleri sınırladığını belgeleyen sayısız vesikaların varolması sürpriz değildir. Bize Türkiye'deki bu durum özellikle anlamlı geldi. Çünkü hemen bütün üyelerimiz, bu yasaklardan birine veya diğerine yakalanacaklardır. Kısacası Nalgo Türkiye de var olamaz.

Üyelerinin çoğunluğu, Nalgo tarafından örgütlenen zümreler ıçinde kalan bilgisayar operatörleri ve mühendislerden oluşan ve Nalgo ile en fazla kıyaslanabilecek Türk sendikası Belediye-İş'i keşfetmekle yüreklendik. Aynı şekilde kendi sendikal hakları için Eğit-Der aracılığı ile savaşlarını sürdüren öğretmenlerden etkilendik. Çalışanların bu kesimi 12 Eylül darbesi ardından çalıştıkları okullardan atılmış olmaları nedeniyle özellikle baskı altındadırlar. Öğretmelerine izin verilmemesi sebebiyle buzdolabı tamirciliğine zorlanmış, adanmış öğretmenler gördük. Türk Çocuklarının geleceklerini önceden belirli bir ideoloji ile şekillendirilmesinden, akıl ve düşünce açısından dehşete düştük. Türkiyede, öğretmenlerin ustalığının bu yolla ziyan edileceği kadar çok mu öğretmen var?

Karşılaştığımız sendikaların, bu konulara gerçekten çok ciddi yaklaştıkları açıktır. Şöphesiz yakındaki Türk-İş kongresi yoluyla da tartışacaklardır. Anladığımız kadarıyla, Türk-İş 5 Ekimde çıkan ve sendikal hakları sınırlayan pek çok baskı kanunlarına karşı harekete geçerek komisyon oluşturmuştur. Bir çok sendika bu kanunları tartışmak, açıklamaya çağırmak üzere yakın zaman'da eylem yapmışlardır. Özellikle bu konuda konuştuğumuz Yol-İş ve Belediye-İş'in yılın 1989 Baharında ki muhteşem gösterileri ve Belediye-İş'in yakın zamandaki iki saatlik iş durdurma eylemleri. Bizim için, Türk-İş'in oluşturan sendikaların iç işlerine karışmak tamamiyle yanlış olacaktır, fakat onların haklarının yeniden düzeltilmesi yollarını aramak için aktif olarak çabalama şanslarından mümkün olduğu kadar yararlanmalarını diliyoruz. Eğer biz benzer bir durumda olsaydık, onlarla bir-

likte olmak cesaretini gösterebileceğimizi umut ederiz.

Kadın hakları konusunda tamamiyle iyimser değiliz. Eşitlik için savaşa 1000 kadar cesur kadından oluşan bir grup "Demkad"dan temsilcilerle tanıştık. Onların kavgası bizim de kavgamızdır. Fakat kolayca varılmayacak bir hedeftir. İlginç olan da, ilerici bir sendika liderinin sendikada kadınların katkılarının yokluğunu, onların evlerinde başarmak zorunda oldukları sorumluluklarla açıklamış olmasıdır. Bizim grubumuzdaki iki erkeğin bebeklerinin altını değiştirip, yemek pişirip, tabakları yıkadığını duyunca şaşırdı ve kadınlarının onların böyle birşey yapmasını istemediklerine inanınıyor olduğunu açıklıyordu.

Kadınların ezilmişliği ve üzerlerindeki baskı henüz bir sendika sorunu bile olamamış. İş piyasasında onlara karşı ayrım gözeten aleyhte durum, çocuk bakımında kolaylıklar getirilmemiş olması, veya serbest ve güvenli bir doğum kontrolünün yokluğu ve erkekler tarafından kadınlara tecavüzün (seksüel tecavüz) önlenememiş olması bütün bu konular sosyal adaleti ilgilendiren işçi hareketlerinin gündeminde ve insan ve sendika haklarının en üst sınırında olmalıdır. Sümerbank olayı gibi, binlerce olayda, kolay elde edilmiş kullanılmış ve terkedilmiş durumda hisseden binlerce kadın vardır, ve bizim görevimiz onları korumak ve bu korkunç adaletsizliği düzeltmektir.

Sağlık ve güvenlik üzerine, "İşçi Sağlığı Derneği"nin başarılı çalışmalarına hayranlık doluyuz. İngiltere'de ve Türkiye'de sağlık ve güvenlik konusunda kanun koyucu ve hükümet her biri alışılmışın dışında olarak çalışan insanlar için bu temel korumayı sağlamak için bir aksiyon yapmıyor. Türkiye'de bununla birlikte, anladığımız kadarıyla yasama yeteri kadar güçlendirilmemiş ve sonuçta bir çok kişi ıstırap çekiyor.

İngiltere'de sendikaların en çoğu, güvenlik konularının yerine getirilmesinde işçilerin gözlenmesi için güvenlik temsilcileri atayarak emniyeti sağlamaya çalışmaktadırlar ve bu konuya bilgi sağlamak, destek vermek etkilemek için çaba harcarlar. Biz Petrol-İş'in bu alanda başlattığı yapılanma ve eğitim çalışmalarından çok etkilendik, gerekli kanunların çıkarılmasını zorlamalardaki mahareti'de bizi çok etkiledi. Böylece Petrol-İş başkanının, İşçi Sağlığı Derneği kurucu üyesi olması bizim için süpriz olmadı.

Belediye-İş'de eğer işverenlerin ihmali sebebiyle kazaya uğrarlarsa, üyelerine işverene karşı harekete geçmek için kanuni olanak sağlamaktadırlar. İşçi Sağlığı Derneği, görevin de ustaları ve işçileri bir araya getirerek bu konunun bilince sıkmasını sağlamak için uğraş vermektedir. En önemli şeylerden biri de insanı konu edilmiş herkesi birleştirebilmektedir. Bir madende grizu patlamasından olan ölümle acı içinde bir kadın ve oğulunun resmedildiği İrfan Ertel tarafından yapılmış bu tabloya Londraya beraberimizde götürüp merkez binaya iftihar ederek arıyor olmamız çok güzel, ihtimal ki bu günler çabuk geçer ve böyle kazalar geçmişte kalmış olur ve "çalışmada güvenlik"'in en önde olduğu günler gelecektir.

Bizim her ikimizin ülkesi için de tehlikeli olan bazı şeyleri konuşma özgürlüğünü ilerletmek ve savunmak için kendilerini ön cepheye atan gazeteciler konusunda ve Politik baskılar ve işkence konusunda kendilerini büyük kışisel rikslere atan ve her kes tarafından bilinen Tayad'ın çalışmaları konusunda gördüklerimize dair bir kitap yazabiliriz.

Ziyaretimiz sırasında, ınsanın başından çok az geçebilecek samımiyet, cömertlik, coşku ve arkadaşlarımızın konukseverlik ve yakınlığını ne kadar övsek ödeyemeyiz. Bizim oradaki kız ve erkek kardeşlerimiz, yapabıleceğımız bır yardım varsa yapmaya çalışacağımızdan emın olabilirsiniz. Yakında tekrar görüşmek umuduyla.

Ralp Gayton
Brenda Hudson
Milce Dempsey
Hilary Gringood

"DERİ İŞ KOLUNDA İŞÇİ SAĞLIĞI SORUNLARI" PANELİ YAPILDI

İşçi Sağlığı Derneği ve Deri İş Sendikası Kazlıçeşme şubesinin girişimleri ile 23.9.1989 Cumartesi günü saat 14.00'de Zeytinburnu, Çiftlik Düğün Salonunda gerçekleştirilen panelde Panelistler; ***Dr. Metin Benol - İSD Genel Başkanı, Munzur Pekgüleç - Deri-İş Sendikası Genel Başkan Yard., Uğur Parlak - KİD Başkanı, Dr. Agah Savrun - İSD üyesi, Ali Gündoğdu - Deri İş Sendikası Kazlıçeşme Şubesi Başkanı, İrfan Ertel - İSD üyesi, Av. Oğuz Demir - İSD üyesi (Yönetim Kurulu), Yusuf Uçar Deri-İş Sendikası üyesi işçi*** idi.

İşçi sağlığı ve meslek hastalıkları uzmanı Dr. Haldun Siner Mersin'de olması nedeni ile panele katılamadı.

Deri-İş Sendikası Kazlıçeşme Şubesi Başkanı Ali Gündoğdu'nun yönettiği panel, Lütfü Dağtaş ve İrfan Ertel'in İzmir ve Kazlıçeşme'deki iş yerlerinde tespit ettiği sağlıksız çalışma koşullarını sergileyen slayd gösterisi ile başladı.

İSD üyesi Dr. Agah Savrun konuşmasında sağlığın genel tanımını yaptı ve işçi sağlığı nedir sorusunu da işçinin fiziksel, ruhsal ve sosyal iyi olma hali olarak yanıtladı. Türkiye'de hekimlerin işçi sağlığı ve meslek hastalığı konusunda hiçbir eğitim görmeden mezun olup iş yeri hekimi olduklarını, mevcut yönetmelikleri bilmediklerini ve bu hekimleri denetleyenlerin işverenler olması nedenleri ile iş yeri hekimlerinin hiçbir fonksiyonu olmadığını söyledi.

İSD Genel Başkanı Dr. Metin Benol özetle şunları belirtti:

"Türkiye'de işçi sağlığı konusu işlenmemiştir. Yasalarda bu konuda işçilerin lehine birçok hüküm olmasına rağmen, gereken örgütlenmeler olmadığından bu yasalar işletilmemiştir."

Deri-iş kolunda iş yerlerinde kimyasal ve fiziksel zararlılar işçilerin sağlığını sürekli tehdit etmektedir. Tuzlanmış deride bulaşıcı hastalıkların hemen tümü işçiye bulaşmaktadır (tetanoz, kuduz, çiçek, sarbon, tifo, şap vs.). SSK'nın 1987'deki bir istatistiğine göre deri işçilerinde mikropla bulaşan herhangi bir hastalık tespit edilmemiş. Bu onlar açısından çok talihsiz bir açıklamadır. Büyük bir gaf yapmışlardır. Burjuvazi bu yalanını işçi sınıfının yutmayacağını bilmelidir.

Deri işçileri tüm fiziksel zararlılarla (toz, duman, gürültü, soğuk, sıcak vs.) karşı karşıya bir çalışma ortamındadır. Kimyasal zararlılar (arsenik, sülfirik asit, klor, kireç, benzol ve türevleri vs.) işçilerin meslek hastalıklarına yakalanmalarına sebep olmaktadır. Bir kilogramlık deriyi işlerken 100 litre su kullanılıyor, su insan derisindeki direnci kırıyor ve çeşitli allerjik hastalıklara neden oluyor. Hiç zararı olmadığını sandığımız su bile belli koşullarda çok zararlı bir unsur olabiliyor. İşçiler, iş yerlerinde kaptıkları mikropları evlerine taşıyarak farkında olmadan ailelerinin sağlığını da etkiliyor. İşçi sağlığı tüm toplumun sağlığını ilgilendiren çok hassas bir konu. Bu olumsuzlukların önüne geçmek, işçileri işçi sağlığı konusunda aydınlatmak, meslek öğretisini gündeme getirip uygulamak zorunludur. İnsan kendi yaşamını korumakla yükümlüdür. Koruyucu önlemleri işçiler bizzat denetlemeli, bunların elde edilmesi için çaba göstermelidir.

Toplu iş sözleşmelerinde sağlık ve çalışma koşulları ile ilgili maddeler gündeme getirilmeli, hiçbir taviz vermeden bu hakların alınmasına özen gösterilmelidir. İşçi sınıfı kendi sorunlarını sahiplenip çözecek yetenektedir. İşçi sınıfı yarın ülkeyi yönetmeye aday sınıftır.

Panelistlerden Deri-İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Munzur Pekgüleç, Türkiye burjuvazisinin insan sağlığına ve işçilere yaklaşımını anlattı. İnsan sağlığının hiç önemsenmediğini belirtti. Bu durumun değiştirilmesi için işçi sınıfının örgütlü mücadelesinin yükseltilmesi gerektiğini söyledi.

Deri-İş Sendikası üyelerinden işçi Yusuf Uçar da çalıştığı iş yerindeki sağlıksız koşulları anlatarak işçilerin sorunlarına sahip çıkmalarının gerektiğini, örgütlü mücadelenin önemini belirtti.

Kundura İşçileri Derneği Başkanı Uğur Parlak, kundura işçilerinin ikiyüz yıl önceki ilkel koşullarda çalıştıklarını, bunun çeşitli meslek hastalıklarına çok kolay yakalanmalarına neden olduğunu söyleyerek, tüm işçi sınıfının örgütlü mücadelesinin tek koşul olduğunu vurguladı.

İSD üyesi Av. Oğuz Demir de işçi sağlığının yasa ve tüzüklerdeki yerini genel anlamıyla açıkladı.

Daha sonra izleyicilerden gelen sorular yanıtladı. Dostane bir havada geçen panelin ortak belgisi "İşçi sınıfının örgütlü mücadelesinin yükseltilmesi gerektiği" oldu.

Panelin yapıldığı salonda yaklaşık ikiyüz izleyici vardı. Pankartlarda "İşçi sağlığı iş yerinde korunur, meslek hastalığı iş yerinde teşhis edilir", "İşçiler aydınlansın, aydınlar işçileşsin", "İnsan sağlığı pazarlık konusu edilemez" belgileri yazılıydı.

YUSUF TAVAS

DERİ İŞ KOLUNDA İŞÇİ SAĞLIĞI SORUNLARI

Yazımıza başlamadan önce okurumuza bir sorumuz var. Kazlıçeşme'deki deri imalathanelerini gezip gördünüz mü?

İşçi Yaşamı'nın tüm yayınlarında işlediği işçi sağlığı işyerinde korunur "meslek hastalığı iş yerinde teşhis edilir" sloganları Kazlıçeşme'de ete kemiğe bürünüp karşınıza çıkıyor. Orada çevre kirlenmesi, toplum sağlığı gibi savlar hayaldir.

Burjuva sınıfının sorumsuzluğuna bırakılmış işçi sağlığı uygulamasının sonucu, her adımda gözler önündedir. Çevre ve toplum imalathanelerin kirletici-öldürücü pençesinde kurbanlık koyun gibi uzanmıştır.

Tüm bu olumsuz tablo Kazlıçeşme'deki deri işçileri ile karşılaşıp konuşulduğunda bir anda yerini coşkuya bırakıyor. Geleceğin yaşatılmasında aktif mücadelenin başlamış olduğunu görüyoruz. Deri işçisi, iş yerlerinde yasa dışı uygulamalara karşı iş yeri ortamının sağlıklı düzeye getirilmesi için işçi sağlığı-meslek hastalıkları konularının, kazanılmış yasal haklarının eğitimini yaparak uygulama alanına yetişmenin mücadelesini veriyor. Kendi sağlığına kendisinden başka kimsenin sahip çıkmadığını biliyor. İşçi sağlığı sorunlarını madde madde saptayarak "bilimsel ve usulüne uygun" uygulanması için sendikal mücadele alanına getiriyor. İleri sendikacılar, ileri işçiler işçi sağlığını öğrenirken öğretiyorlar, uyguluyorlar. Bu doğrultuda en küçük iş yerine kadar örgütlenmenin önemi giderek daha çok gündeme geliyor. Kendi sağlıklarını örgütü korumakla ancak toplum sağlığını da koruyabileceklerini, çevre kirlenmesinin önüne geçebileceklerinin bilincine varıyorlar.

Daha önce yayınladığımız işçi sağlığının genel sorunlarının tamamı deri iş kolunda da geçerlidir.

Bu yazımızda deri-iş kolunun uğraş alanı tekniğinin özel olarak incelenmesi ve derinin üretim süreci içerisinde özel olarak oluşan meslek hastalıkları, hastalık risk faktörlerini tartışacağız.

Türkiye'de 1985 yılındaki verilere göre, küçükbaş işlenmiş deri üretimi 1.635 milyon DM-kare (desimetre kare), büyükbaş işlenmiş deri üretimi vidalada 727 milyon dm-kare, köselede 6500 ton. Deri giyim eşyası 3.449.700 parça, deri ayakkabı 28.5 milyon çift, deri terlik 34.7 milyon çift üretilmiştir. Bu üretimin arkasında işçi sağlığı bilimi bakış açısından binlerce kaza ve teşhis-tedavi edilmemiş meslek hastalığı nedeni ile sakatlıklar ve ölümler demektir.

Yukarıdaki rakamlar Türkiye'de yılda 23.5 milyon baş hayvanın derisinin üretim sürecine girdiği hesaplanabilir. Üretim sürecinde 45 bin ton civarında hayvan derisi atığı ortaya çıkmaktadır. Bir kg. derinin işlenmesi için ortalama 100 lt. su kullanılmakta. Bu da ortalama 8-10 milyon ton kirli suyun çevreye verilmesi demektir.

Deri endüstrisinin ham maddesi hayvan derisidir. Ham deri, tuzlanmamış paketler halinde fabrikaya getirildikten sonra alt kat (sular dairesinde) deri paketleri açılır, işe yaramayan kısımlar (baş, kulak, kuyruk) kesilerek atılır. Daha sonra bıçakla 2 eşit parçaya ayrılarak sular dairesindeki işlemlere başlanır.

Islatma işleminde derinin kaybettiği suyu yerine koymak ve deriden ona zarar verecek mikropları yok etmek amacı ile deriler dolap denilen silindir şeklindeki kaplara doldurulur. Birlikte su, antiseptik maddeler ve deterjanlar konularak döndürülür.

Kireçleme de kılların temizlenmesi, elyaf dokunun şişmesi için yapılır. Dolaba deri ile birlikte su, kireç (kalsiyum hidroksit, kalsiyum oksit) ve zırnık (arsenikli ya da sodyum sülfürlü bir birleşik doldurularak döndürme işlemine devam edilir.

24 saat sonra dolabın kapağı açılarak içindeki deri, zırnık ve kireçli sular boşaltılır. Bu sırada deri kılları dökülmüş ve yaklaşık 2 cm kalınlaşmış, sert ve kaygan hale gelmiştir. Kireç ve zırnık tam temizleme işlemi için kavalata denilen sıkma makinasına verilir. Bol su ile yıkanır. Hidroklorik asit, amonyum klorür ve amonyum sülfat temizleyici maddeler olarak kullanılır. Deride yumuşaklığı sağlamak, çatlamayı önlemek için çeşitli enzimler kullanılır (Sama işlemi).

Tıbbın hedefi önce insanın hastalanmasına engel olmaktır. Bunun için işçi sağlığı biliminin öngördüğü koşullar genel olarak İşçi Yaşamı'nın önceki sayılarında anlatılmıştı. Kısaca tekrarlarsak:

İş yeri ortamının, binasının sağlıklı oluşu, sıcaklık-soğukluğu, uygun havalandırmanın bulunması, hava cereyanının olmaması, aletlerin uygun yerleştirilmesi, gürültü ve titreşimin zararlı düzeylerde olmaması, yerlerin temiz olması, ıslak ve kaygan zemin olmaması, havada pis koku, mikrop, toz, buhar olmaması gerekmekteydi. Deri üretimi yapılan yerleri göz önüne getirirsek Türkiye'deki iş yerlerinde yukarıda sayılan koşulların yerine getirilmediği açıktır.

Derinin ham maddesi hayvan ürünü olduğu için hayvandan insana geçen pek çok bulaşıcı hastalık deri işçisi için meslek hastalığıdır. Bu hastalıklar SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü D-3 bölümünde yer almaktadır. Her birinin özel mikrobu vardır. Çalışan işçiye dokunarak deri yoluyla, soluk alırken akciğer yoluyla, elinden ağız ve sindirim sistemi yoluyla bulaşırlar ve çoğu öldürücü, bir kısmı eritici, uzayan, sakat bırakan hastalıklar meydana getirirler. İşçi Yaşamı'nın 1. sayısında anlatılan biyolojik etkenleri oluştururlar.

1- ***Brüselloz:*** Üşüme, titreme, halsizlik, baş ağrısı, sırt, ense, bel, eklem ağrıları, kan bozuklukları ve zayıflatıcı uzayıp giden ateş ile seyreden eritici bir hastalıktır.

2- ***Tetanoz:*** Kas kasılmaları ve şiddetli ağrılar ile öldürücü bir hastalıktır.

3- ***Sarbon:*** Deride yaralar, akciğerde iltihap, sindirim sistemi iltihabı, menenjit, septisemi yapan öldürücü bir hastalıktır.

4- ***Salmonella:*** Şiddetli ishallere neden olur.

5- ***Weil hastalığı:*** Ateşli, eritici bir hastalıktır.

6- ***Kuduz:*** Öldürücü bir hastalıktır.

7- ***Ornitozlar:*** Psittakoz.

8- ***Rekurrant:*** Ateş (tekrarlayan ateş).

9- ***Şap hastalığı.***

10- ***Q humması.***

11- ***Lekeli humma.***

12- ***Ruam.***

13- ***Ekinokok:*** (Köpek tenyası kisti).

14- ***Öküz tipi verem.***

Anlaşılacağı gibi tüm bu hastalıklar çalışan işçinin evindeki ailesi için de tehlike taşımaktadır.

Korunma önce işyeri ortamının uygun şartlara getirilmesi sonra kişisel koruyucular (eldiven, iş elbisesi, maske vs.) ve kişisel temizleme alışkanlığının geliştirilmesi ile mümkündür. Bu sırada hemen belirtelim, tehlikesi ve korunma yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmak gerekir ve bu eğitim sorumlusu diğer korunma yöntemlerinin de sorumlusu olan işverendir.

Tüm canlılar için vazgeçilmez madde olan su, deri işçisi için korunmazsa öldürücü bir madde durumuna gelebilir. Su insan derisindeki koruyucu maddeleri ortadan kaldırır. Su ile sürekli temas derinin özelliğini bozar özellikle el derisinde çatlaklar ve zayıf noktalar ortaya çıkar. Böylece işçi tüm zararlı maddelerin, mikropların kolayca vücuduna girebileceği duruma gelir.

Antiseptik maddeler ve deterjanlar da su ile fazla temasta görülen zararları daha kısa zamanda meydana getirirler. Ayrıca allerjik cilt yaralarına neden olurlar.

Kireç (Kalsiyum oksit=CAO ve kalsiyum hidroksit =CaOH) değdikleri dokuyu çürütürler. (Kollükülasyon neksozu) doku yavaş yavaş çürüyerek düşer.
Göze gelirse glokoma, yapışıklıklara neden olur, göz genellikle kaybedilir.

Zırnık eğer arsenikli ise sindirim sistemi, sinir sistemi bozuklukları ile ölüm. Yavaş etkilemede deride yaralar, gözde, tırnaklarda yaralar, burun kemiği delinmeleri, kangren, deri-solunum yolları ve karaciğer kanserlerine neden olur. (SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü A-1a) Zırnık sülfürlü ise; işlem sırasında havaya bol miktarda (SO_2) kükürt dioksit gazı çıkar. Bu gaz tahriş öksürüğüne, giderek akciğer hastalıklarına ve tıkayıcı akciğer hastalığı (KOAH) ile sakatlıklara neden olur. Cilt yaraları, iktidarsızlık, göz yaraları, diş bozuklukları. parkinsonizm,sinir hastalıkları, kalp damarı hastalıklarına ve çeşitli organlarda kanser oluşmasına neden olur.

Kireç gidermede kullanılan amonyumlu bileşikler NH_4Cl, $(NH_4)\ SO_4$ değdikleri yerde çürümeye (kollükülasyon neksodumanın solunmasıyla öksürük, nefes darlığı ve kronik bronşite neden olurlar.

Sama işleminde kullanılan enzimler cildi tahriş ederler. Diğer hastalıklara kapı açarlar.

KROM DEGABAT'a gönderilmeden önce deriler bir başka dolaba piklaj işlemi için doldurulurlar. Burada tuz, sülfirik asit (H_2SO_4) ve formik asit (HCOOH) kullanılır. Sonra su ve krom katılarak derinin tabaklanmasına geçilir.

Deri-iş kolundaki işçiler için en önemli zararlı madde ile bu işlem sırasında karşılaşırlar.

Sülfirik asit (SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü A-12-c) acil zehirlenmede ağız yolu ile şiddetli yanma, ağrı, kusma, ishal oluşur. Tansiyon hızla düşer, boğaz ödemi ve boğulma başlar. Bu durumu atlatırsa ateş iç zarların iltihaplanması (mediastinit ve peritonit) yemek borusu ya da mide delinmesi oluşur. Solunum yoluyla öksürük, baş ağrısı, sersemlik, kuvvet azalması, 6-8 saat sonra hava açlığı, solunum güçlüğü, morarma ile birlikte akciğer ödemi (su toplanması) ile ölüm oluşur. Deri ile temasta şiddetli ağrı, kahverengi-sarı lekeler, derin yanık ve iyileşirken eskar ve büzülmeler. Göze değdiğinde: Konjuktiva ödemi, ağrı, göz yaşı, fotofobi (ışığa bakamama), göz şeklinde bozulma, uzun süreli etkilemesinde çene kemiğinde çürüme, sık tekrarlayan bronşit, sindirim sistemi bozuklukları meydana gelir.

Formik asit (SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü A-199) göz, solunum yolları ve ciltte yanıklar. Dermatozlar (deri hastalıklar) ve astım bronşit oluşturur.

Krom (SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü A-5) kandan çabuk ayrılır. En çok dokularda toplanır (en çok akciğerde) yumurtalıklar, dalak, böbrek ve karaciğerde toplanır. Solunum ve ağız yolu ile girerler. Alkalilerle karışımı,deriden emilerek girer. Deride kuş gözü ülserler, ekzama benzeri deri hastalığı, şişlik, piodermi, tırnak düşmesi yaparlar. Solunum yollarında,cerehatli burun iltihabı, burun kemiği yaraları, kanamalar ve delinmeler. faran-

jit, laranjit ve ***kanser*** yaparlar. Acil etkilerinde solunum kanalı tahrişi, yaralanmalar, şiddetli ağrı, kanlı ishal, kusma, bacaklarda kramp, ağır böbrek ve karaciğer hasarı ile ölüm meydana getirirler. Krom allerjisi çok yaygındır.

Tabaklanan deri dolaptan çıkarılır, sertliğini kaybetmiş, incelmiş, yumuşamış ve daha da kayganlaşmıştır. Sonra yarma ve traşlama işlemi ile yarılarak ikiye ayrılıp inceltilır. Deri cilt ve astar olarak ikiye ayrılır. Tüm kalınlıklar traşlanır. Bu işlemler sırasında kullanılan makinalar iş kazalarına neden olurlar.

Traşlamadan sonra deriler su ve formik asit ile yıkanır. Derideki boşlukların doldurulması (Retanaj) için tanenler ve boyamadan önce nötrealizasyon için sodyumbikarbonat ($NAHCO_3$) kullanılır. Bu bölümde tanenler çeşitli allerjik hastalıklara neden olurlar.

Bundan sonra deriler 3. kez dolaba alınır. Yağlama ve ilk boyama yapılır. (İlk astar boyası) yağlamada kullanılan yağlar yapay ya da doğal olabilir. Cilt bozulmaları, çatlama, yara açılması, sertleşmeler ve cilt iltihaplanmalarına neden olurlar. Melanoma ve yumurtalıklarda kanserlere neden olabilirler. İlk boyamada amonyak (NH_3), formik asit, asetik asit, asit ya da bazik boyalar, direkt ya da metal boyalar kullanılır.

Amonyak (SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü A-8c) akut solunum yolu iltihabı, akciğer ödemi, Bronkopnomoni, göz hastalıkları (Keratokonjuktivit, irisatrofisı, kornea ve dens bozukluğu) cilt ve sindirim sisteminde yanıklar, sinir sistemi bozuklukları, şok ve koma ile ölüme neden olabilir. (25 ggm üstü öldürücü doz 30 ml) uzun süreli etkilemede (kronik) kronik bronşit, astım krizleri, göz iltihabı yapar.

Asetik asit diğer asitler gibi ciltte ve solunum yolunda tahriş yaparak yaralara neden olurlar.

Boya dolabından çıkan deriler tava veya vakum makinasına giderek 60 derece ile 80 santigrat derecede işlenir. Makina üzerine serilerek merdane ile ütülenir. Buruşuklukları giderilir. Hafif kurutularak çatı katına ya da vantilatörler ile ısıtılan bir yere asılır. Burada kurutulan deri toplanarak üzeri odun talaşı ile örtülür. 24 saat bekletilir. İskele makinasında yumuşatıldıktan sonra çivi makinasında açılarak gerilir. Çivi makinası deriyi yüzey olarak genişletir. 60 santigrat derecede kurutulur. Kenarları budandıktan sonra FİNİSAJ bölümüne alınır.

Finisaj bölümünde deriler presle düzeltilir, arakat denilen ikinci bir boyama yapılır, tekrar preslenir, son kat denilen boya ve cila yapılır, son kez preslenerek kullanılmaya hazır deri haline getirilir.

Bu bölümde presleme işlemlerı çeşitli derecede yanıklarla sonuçlanan iş kazalarına neden olurlar.

Boyamada kullanılan kimyasal maddeler çeşitli meslek hastalıklarına neden oldukları gibi, parlayıcı, patlayıcı özellikleri sonucunda iş yerlerinde yangınlara ve dolayısıyla iş kazaları sonucu ölümlere neden olurlar.

Finisaj dairesinde kullanılan boya maddeleri, BOYA PİGMENTLERİ: Titanyum, demir, kurşun, karbon siyahı içeren organik ve inorganik maddeler. FİLM MEYDANA GETİRENLER: Halowaks, Poliüretan reçineler, selüloz asetobütiratlar ve Nitroselülozlar. ÇÖZÜCÜ MADDELER: su ve SOLVENTLER içerirler.

Solvent (çözücü) olarak; Benzen ve Homologları S.S.K. Sağlık işlemleri tüzüğü A-21 a da gösterildiği gibi. Baş ağrısı, baş dönmesi, kas ve sinir zayıflığı, solunum, felci, her çeşit kan hastalığı, kan kanseri, yorgunluk, bulaşıcı hastalıklara kapı açma, alkole tahammülsüzlük, meydana getirirler. Peryodik muayenelerde, uygun kan incelemeleri, idrar da penol kanda benzol, idrar da sülfat tayini, Toluol için idrarda hippurik asit tayini yapılmalıdır.

Çözücü olarak kullanılan alkoller, glikoler, eterler ve organik esterlerden, ızopropil alkol, etil glikol, Butil asetat, etil asetat, vb. deri endüstrisinde kullanılırlar. S.S. Sağlık işlemleri tüzüğü A-18,a. A-18,b. A-18,c, A-18,d, A-18-e bölümlerinde yer alırlar. (Kodlanırlar) Bulantı, kusma, baş dönmesı, göz ve solunum yolu tahrişı, Akciğer böbrek, karaciğer hastalıkları, sinir ve ruhsal hastalılıklara neden olurlar.

Anilin ve benzerleri A-24 kodu ile belirtilmişlerdir. Ani etkileriyle kas ağrıları, sindirim ve dolaşım sistemi hastalıkları, kansızlıklar göz ve cilt hastalıklarının yanı sıra mesane kanserlerine neden olurlar.

Boyalarda kullanılan kurşun ve birleşikleri tehlikeli meslek hastalıklarının bir başka nedenidir. Ruh hastalığı sinir, Karaciğer, sindirim böbrek hastalıkları gibi vucütta hastalandırmadık yer bırakmaz.

Meslek hastalıklarına sebep olan tüm bu nedenlerle iş yerlerinde karşılaşmak zorundadır, İşçiler. Bu etkenlerin hemen hepsi sinsi, uzun seneler içinde hastalık meydana getirir. Üstelik sadece işçide de değil, korunma önlemi alınmamış konu hakkında bilgi sahibi olmamış işçi tarafından zararlı madde elbisesi, elı, saçı aracıgıyle eve taşınır ve evdeki çocuklarının da hastalanmasına neden olur. Önlem alınmadığı için zararlı madde çevreye yayılır çevre kirlenmesine neden olur

Tüm anlatılanları işçi yaşamı'ın önceki sayılarında yayınladığımız ışçı sağlığının genel kuralları ile bütünleştirdiğimizde karşımıza çıkan tablo açıktır.

Kaçınılmaz olarak iş yerinde işçi sağlığını koruyucu, meslek hastalığını teşhis edebilecek pratik uygulama yapılmalı. Ona uygun örgütlenmeli. Uygun teknik ve tıbbi uygulama işçi sınıfının örgütü tarafından çok ciddi olarak ele alınıp sahip çıkılmalıdır.

Meslek hastalığı yalnız işçi sağlığı enstitülerinde ve meslek hastalıkları hastanelerinde teşhis edilebilir. Bunlar yoksa, çalışmıyorsa işçi sağlığı engellenmiştir. Bu nedenle gerçekten çalışan bir işçi sağlığı enstitüsünü, işçi sınıfının örgütü sendikalar derhal kurmalı ve en alt birimlerle bir bütünlük içinde çalıştırmaya başlanmalıdır. Gene aynı şekilde yılların mücadele ile kurulan meslek hastalıkları hastanelerinin çalışmaz, iş görmez hale getirilişine sendikalar seyirci kalmamalıdırlar. Diğer yaşamsal hakları ellerinden alındığında ne yapıyorlarsa onu yapmalıdırlar.

İ.S.D.
Eğitim Bürosu.

İŞÇİ SAĞLIĞI-İŞ GÜVENLİĞİ VE SENDİKALAR

Munzur Pekgüleç
Deri İş Sendikası Genel Sekreteri

İnsanın yaşama hakkı en temel ve en doğal hakkıdır.

Bır insanın bu hakkı tam anlamıyla kullanmasının yolu sağlıklı ve güvenli bir iş ortamından geçer.

Ülkemizde insanın yaşama hakkı çiğneniyor.

Ülkemizde ınsanın yaşama hakkı çiğneniyor.

Bu gün ülkemizde, hergün yaklaşık ***630*** insan iş kazasına uğruyor. Bu kazaların sonunda 3 ya da 4 işçi yaşamını kaybediyor. Ya da çalışamaz duruma geliyor. Bu cinayettir ve işverenlerin bu cinayetlerinin suç ortaklığını devlet yapılor.

İş koşullarından doğan hastalıklar ise yavaş yavaş öldürüyor. Çoğu kez bu Meslek Hastalıkları, diğer hastalıkların arasında kayboluyor. Kazlı işçisinin yarısı deri hastalığından kalan yarısıda solunum yolları hastalıklarından şikayetçidir. Ancak bunlar sıradan hastalıklarmış ve iş koşullarına bağlı değilmiş gibi gösteriliyor.

Bu da cinayettir ve yine aynı suçlular var karşımızda. Devlet ve işveren.

Devlet sağlık harcamalarına yüzde 2,2 oranında pay ayırıyor. İnsanın yok edilmesi için kurulmuş olan silah sektörü ve askeri harcamalara ayrılan pay yüzde 17'den fazla. Bundan daha iyi kanıt olamaz sanırım.

Çalışanların sağlık sorunlarının devlet ve işveren cephesinde ele alınış biçimine ilginç bir örnek vermek istiyorum:

Özal Bir İspanyol gazeteci ile yaptığı reportajda şöyle diyor.

"Avrupalılar bizi insan haklarını çiğnemekle suçluyorlar. Ve daha fazla insan hakları diye baskı yapıyorlar. Oysa onlar kapitalizmin gelişmeye başladığı, yüz yıl kadar önce 12, 13 yaşında çocuklar başta olmak üzere yoğun bir sömürü ve insan haklarının ihlali dönemini yaşadılar. Şimdi geliştiler, büyüdüler. Oysa biz henüz bu gelişmenin başındayız. Bizden bu kısa süre içinde insan hakları konusunda onların sevyesine çıkmamızı beklemeleri hatadır."

Kısacası Özal sermayenin ve finans-kapitalin büyüyüp gelişmesi için şimdilik insan haklarına hayır diyor. Bu gelişim için sınır tanımayan bir sömürü ortamı gerek. Bizde onu yapıyoruz diyor.

Türkiye finans-kapitali asalak ve vurguncudur. Devletin koruyucu kanatları altında semirmiş büyümüştür. Onun bu karakteri ilkel teknoloji ile işçiden alabileceğinin en fazlasını alma yoluna iter. Varlık koşulu bir anlamda yoğun artı-değer sömürüsüdür. Ne teknolojiyi yenilemeye çalışır (Dış pazar zorlamadıkça) nede iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda tedbir alır. Onun hesabınca "ölen ölür kalan sağlar yine kendisinindir" Kapısında binlerce işsiz beklemektedir. Yıkılanın yerini almak için. Modern çalışma sistemi ve verimlilik için bu alanlarda özel çaba harcamaz. İşçi nasıl olsa aç kalmamak sokağa atılmamak için bütün verimliliğini ortaya dörmek zorundadır.

Bu koşullarda ve bu karekterdeki finans-kapital sınıfının yasalarla vs. ile şimdilik dizginlenmeside mümkün değil Ki var olan yasalarda bu konuda zaten yetersiz. Olanlar uygulanmıyor ve bu konuda devlet tarafından herhangi bir dayatmada yok. Bu bir danışıklı döğüş. Devlet bu sınıfın hizmetlerini görmek için var ve bu sınıf nasıl bir yasal düzenlemeyi gerekli görüyorsa o gerçekleştiriliyor. Değişim için devlet mekanizmasının bu sınıfın tekelinden kurtarılması ve çalışanların eline geçmesi gerek. Bu temel doğru ile olaya yaklaşıp propagandamızı da bu çerçevede yapmamız gerek. Bu mantığın doğrultusunda bu günden yapabileceklerimizi netleştirebilir ve doğruyu bulabiliriz.

Sermaye sınıfının ilginç noktalarını örneklersek.

Grevlerde kaybedilen işgününün yaklaşık 40 katı iş kazaları sonucu kaybedilen işgününü ortaya çıkarıyor.

Grev yapan sendikaya, milli servet nutukları atarak, grevde kaybedilen iş günlerinin hesabını soran işverenler, iş kazalarının kaybettirdiği günler konusunda ağızlarını bile açmıyorlar. Bu eli kanlı katillerin bu konuda neden sustuklarını merak ediyorum doğrusu.

Kazlıçeşmenin tuzlaya taşınması **öykü**süde ilginç bir noktayı sergiliyor. Devletin kredileri ile yapılan Organize Deri san sitesi devlet kredileri kesiverince duruverdi. İşverenler kredi verilmezse oldukları yerde kalacaklarını açıkça ilan ettiler. Kendi kasalarından para çıkması yerine bu ilkel ve çağ dışı koşullarda üretimi yapmayı yeğliyorlar. Kısacası deri işverenleri mensubu bulundukları finans-kapitalimizin karekterine uygun bir tavrı sergiliyorlar.

Ülkemizdeki sağlık politikasını yönlendiren kurumların başında SSK geliyor. İşçiden kesilen aidatlarla var olan bu kurumun yönetimi devlete ait. Tarafsız olmayan devlet bu kurumu yönetiyor. Bu kırık dökük yapı işçi sağlığını tam bir karmaşayla çözmeye çalışıyor. Daha doğrusu çözüyor görünüp bu alanda olgunlaşacak tepkilerin inmesini bastırılmasını sağlıyor. Diğer yandan 1988 yılı içinde işverenlerden 1 trilyon 250 milyar alacağın olduğunu öğreniyoruz. SSK'nın. Bir yanda ağır aksak işleyen ve türlü yetersizliklerle boğuşan SSK. Diğer yandan işverenlerden alınması gereken bu para. Devletimiz işverenleri kesinlikle rahatsız etmiyor. Olan bu arada işçiye oluyor.

İşyerlerinin denetimi ile bu sorunların kısmen aşılacağı inancındayız. Ancak denetim oranı yüzde 4 gibi son derece yetersiz. İşverenler denetlenmeyeceğini biliyor. Denetlense bile rüşvetle kendisine tanınan gözyumma süreleriyle yırtıyor. Daha olmazsa kesilen komik cezaları ödeyerek kurtarıyor kendisini. Yine danışıklı döğüşün bir başka noktası.

Sigortalı olmak belirli bir garantiyi içeriyor. Bu anlamda sigortasız çalışanların durumunun vahimliğine değinmek gerek. Sigortasız işçi ne sağlık nede kazalar konsunda zaten az olan bu haklardan bile mahrum durumda. Bu gün devlet kendi ağzıyla Gedikpaşa'da 27 bine yakın kundura atölyesi olduğunu ve bunların yüzde 98'inin sigortasız çalıştığını açıklıyor. Utanmadan diye eklemek gerek. Kendi görevindende ne kadar başarısız olduğunu ilan ediyor cümle aleme. Yine ekliyoruz. Devlet-işveren ilişkisinde var olan danışıklı döğüşün ürünleri bunlar. Sigorta ile işverenlerin bir kısmına ekstra mali külfet getirmekten ısrarla kaçınıyor devlet.

Gelişmekte olan ülkeyiz. Ve Özal'ın ağzından somutlandığı gibi insan haklarını çiğnemek zorunlu. Bazen idamlarla, doğuda olduğu gibi kurşunlamalarla bu suç açıkça işleniyor. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda daha gizli ve üstü örtülü işleniyor bu suçlar.

Egemen sınıfın ve onun örgütünün biz çalışanlar için verecekleri bunlar. Ancak daha fazlasını ve hakettiğimizi almak için bizlerin uğraşmaya çalışmaya ve döğüşmeye devam etmemiz gerek.

Sendikalar olarak henüz bir baskı gücü oluşturmuş durumda değiliz. Tam aksine Türk-İş çatısı altında sermayenin korunması programı yürürlükte. Ve sendikaların bu Programa uyması isteniyor. Sınıfın bu yasal örgütlü gücünün sermaye denetiminden ve sermayeye hizmet programından kurtarılması gerek. Sınıfın talep ve gereksinmeleri doğrultusunda yeni bir şekillenme ve yeni bir yapılanma gerekli. Bu örgütlülük ile bu gün tartıştığımız konuların belirli bir çözüme kavuşacağı inancındayız. Sınıfın dayatması olmadıkça ve bu örgütlü bir şekilde yansımadıkça bu gün egemenleri geriletmek mümkün olamaz. Sendikaların diğer alanlar gibi bu konuda net bir program oluşturmaları ve bu çerçevede birlikte hareket etmenin koşullarını yaratmaları gerektiği kanısındayız.

Kapitalizim, insanın doğasına aykırı bir ilişki ağı sergiliyor. Doymak bilmez bir insan öğütücüsü. Bir yandan yaratılan zenginlikler, ve bunların yaratılması sırasında harcanan insan diğer yandan bu zenginliğin bir grubun tekelinde toplanması. Bir yanda yaratırken diğer yandan doğanın tüm dengesini altüst ederek öldürme. Bu sistem kendi sonunu bütün cephelerde hazırlıyor. Var olmak için yoketmek zorunda olan kapitalist sistemin bu çöküşünü hızlandırmak ve insanın alması gereken haklarının şimdiden bu acımasız çarklarını daha yavaş işletmek zorundayız. Bunun içinde başta sendikalar olmak üzere Tabibler Odası gibi mesleki örgütlenmeler, İşçi Sağlığı gibi Demokratik Örgütlülüklerin ortak hareket etmelerini gerekli buluyoruz. Bu günkü tartışma bunun bir adımı. Bu günden yapmamız gerekenleri yarına ertelemeden, ancak bugünkü adımlarımızıda temel almadan birlikte yürümeye hazırız.

"Grev ve Lokavtlarda Mülki İdare Amirliklerince alınacak önlemlere ilişkin tüzük üzerine"

7 Kasım 1982 tarihli Anayasa hükümleri ile İş Yasalarında yer alan, işçi hak ve özgürlüklerine bugüne kadar yapılagelen sınırlama ve darbelere 5 Ekim 1989 günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "grev ve lokavtlarda mülki idare amirlerince alınacak önlemlere ilişkin tüzük" ile bir yenisi eklenmiştir.

Sözkonusu tüzük 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 50. maddesinden kaynaklanmaktadır. Maddeye göre: "Grev ve lokavt halinde mahallin en büyük mülki amirince grev veya lokavt uygulanan işyerlerinde gerekli emniyet, inzibat ve koruma, sağlık işlerinin düzenleneceğini, bu tedbirlerin niteliğinin kapsamının, uygulanış tarzının bir tüzükte belirtileceğini, ancak, alınacak tedbirlerin kanuni bir grev veya lokavtın uygulanmasına engel olucu nitelikte olamayacağını açıklamaktadır. Sözkonusu maddenin uygulanmasını göstermek amacı ile çıkarılan tüzük, en başta kaynaklandığı 50. madde hükümlerine ters düşmektedir. Bunun yanında açıklayacağımız anayasal ilkelere de aykırılık oluşturmaktadır.

Tüzük Kaynaklandığı 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 50. maddesi hükümlerine aykırıdır.

İşçi hakları kısıtlayıcısı 1982 Anayasası ve 1980 öncesi iş yasalarıyla kazanılmış işçi hak ve özgürlüklerini sınırlamak amacı taşıyan 2822 sayılı, gerinin gerisi Toplu İş Sözleşmesi ve Grev-Lokavt Yasası bile, çıkarılan bu tüzükten daha ileridir.

50. maddenin son fıkrası "ancak alınacak tedbirler kanuni bir grev veya lokavtın uygulanmasına engel olucu nitelikte olamaz." demektedir. Engel olup, olamayacağını tüzük hükümlerinden yola çıkarak irdeleyelim:

"Tüzük madde 10: A) İşyerinin bulunduğu alanda bir topluluğun meydana gelmemesi için önceden gerekli güvenlik önlemleri alınır. Buna rağmen bir topluluk meydana gelmiş ise olay yerinden uzaklaştırılır."

Madde topluluğun niteliği konusunda bir açıklık getirmemiştir. Hangi amaçla, hangi toplulukların meydana gelmesi önlenecektir? Soyut ve her türlü yoruma açık bir biçimde ele alınan bu hüküm gerçekte dayanışma eylemlerini, dayanışma ziyaretlerini ve işçilerin birlikteliklerini önleme amacı taşımaktadır. Ayrım yapılmaksızın oluşacak her türlü topluluğun dağıtılıp, uzaklaştırılacağı ibaresi bu düşünceyi doğrulamaktadır. Bu da yasal bir grevin ve işlevinin gerektiği gibi yerine getirilmesine engel olucu niteliktedir. Dolayısıyla tüzük maddesi 50. madde ile bile uyumsuzluk içerisindedir.

F) "Grev ve lokavtlarda girişilen eylemler ve ilgililerle yapılan görüşmeler, gerekirse ses alma araçlarıyla, fotoğraf veya film ile tesbit edilir."

Bu hüküm çok açık olarak grev yerlerine yapılacak ziyaretleri sınırlama hatta engelleme sonucunu doğurmaktadır. Tedirginlik yaratmak suretiyle insanların en doğal hakları olan ziyaret ve dayanışma istemlerine gölge düşürülmektedir.

Madde 16: "Grev ve lokavt uygulanan işyerinin önünde beklenmesi, sazlı sözlü toplantılar, eğlenceler düzenlenmesi ve benzeri yollarla işçilerin heyecanlarının ayakta tutulmasına engel olunur." demektedi.

"İşçilerin heyecanlarının ayakta tutulmasına engel olunması," burjuvazinin kindarlığının anlaşılır bir örneğidir. Hangi heyecanın ayakta tutulmasına engel olunacaktır? İşçiler arası kardeşliğin, ekmek kavgasının, sınıf mücadelesinin heyecanının mı ayakta tutulmasına engel olunacaktır? Bu madde işçi hak ve özgürlüklerine yapılan müdahalelerin en açık örneğini sergilemektedir.

Grev gözcülerine ilişkin hükümlerin yer aldığı madde 17'nin içeriğinde: "...yasaya aykırı davranışlara karşı gerekli önlemler alınır. İşyeri ve çevresinde, grevciler veya grev gözcüleri için işçiler veya işçi sendikası tarafından kulübe, baraka ve çadır gibi, barınma yerleri yapılmaması için gerekli önlemler alınır. Yapılanlar yıktırılır. Ancak grev gözcülerinin zorunlu ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte belirlenir."

İşyerlerinde uygulanacak grevlere ilişkin iş yasasındaki hükümlere göre, grevci işçilerin ve gözcülerin işyerlerine girmeleri dahi yasaktır. Hatta kapıdaki bekçi kulübesinden dahi yararlanamazlar. Grevcilere zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak, yağmurdan, soğuktan koruyacak, tuvalet ihtiyacını karşılayacak bir kulübeyi dahi çok gören işçi sınıfını karşısına alan anlayışın dili burada daha yalın ve daha açıktır.

GREV DÜZENLEMESİ DEĞİL GREV ENGELLEMESİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, grev gözcülerinin zorunlu ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağına ilişkin yönetmelik, hâlâ çıkarılmış değildir.

Buraya kadar görülmektedir ki gerinin gerisi 2822 sayılı kanunun 50. maddesi ile bu tüzük hükümleri açıkça çelişmektedir. Kaldı ki, 50. madde emniyet, koruma ve sağlık işlerini düzenlemeyi amaçlamakta iken, tüzük grev hakkını ve uygulamasını türlü engellere boğmaktadır.

Bu tüzük burjuva ikiyüzlülüğünün yasalara, uygulamaya nasıl egemen olduğunun göstergesidir. Anayasada yer alan kimi ilkeler de çiğnenmiştir:

Tüzük cunta döneminde hazırlanan demokratik haklar kısıtlayıcısı 1982 Anayasasının da gerisinde kalmıştır: 2709 sayılı ve 7 Kasım 1982 tarihli anayasanın 115. maddesi tüzüklerin nasıl çıkarılacağına ve hangi esaslara bağlı bulunacağına ilişkindir. Maddeye göre: "Bakanlar Kurulu ***Kanunun uygulanmasını göstermek*** veya emrettiği işleri belirtmek, ***kanunlara aykırı olmamak ve Danıştay'ın incelemesinden geçirilmek şartıyla*** tüzükler çıkarabilir."

İncelediğimiz tüzük, işçilerin neşesinden, coşkusundan korkan patronların isteklerine uygun ama açıkladığımız 115. maddeye aykırıdır. Tüzüğü baştan sona incelediğimizde görülüyor ki, grev yerlerinde emniyet, koruma ve sağlık işlerini düzenlemek bir yana, grev yerlerinde sınıf kardeşliğini pekiştiren ziyaretler, sazlı-sözlü sohbetler ve dayanışma amaçlı birliktelikler engellenmektedir. Bu yapılırken de savaş alanına gider gibi, jandarma komando birlikleri yardıma çağrılabilmektedir. Tüzük bu haliyle, 50. maddenin uygulanmasını göstermekten çok, başlı başına gözdağı, tedirginlik vermeyi amaçlamaktadır.

İşçilerin bir olup gülmesinden, eğlenmesinden ve dayanışmasından korkan bu tüzük, biçimsel olarak bile grevciler için hiçbir koruma, emniyet ve sağlık hizmeti içermeyen hükümler taşımaktadır. Bu konuda daha önce çıkarılan bir tüzük Danıştayca 1987 yılında iptal edilmiştir.

Tüzük, kısıtlı anayasada yer alan "herkesin önceden izin almaksızın toplanma hak ve özgürlüklerine sahip olduğu" hükmünün burjuvazinin istemiyle ve yasa/tüzük zoruyla bir anda yokedilebildiğini örneklemektedir. Egemen sınıf hukuku, iki yüzlü burjuva adaleti bu tüzüğü yayınlamasıyla zor ele geçecek bir ders vermiştir. Sözün burjuva anlamıyla bile, bu biçimiyle tüzüğün haklı görülebilecek veya dayandırılabilecek hiçbir göstermelik yasal gerekçesi bulunmamaktadır. Tüzükle amaçlanan, grev hakkının kullanılmasına ve Toplu İş Sözleşmesi uygulamalarına sınırlamalar getirme, işçi sınıfı kardeşliğinin dayanışmasının yaygınlaşmasını önlemektir. Açık bir anlatımla "dayanışma yasaktır"diyemeyen tüzük bir bütün olarak değerlendirildiğinde bu sonuç çıkmaktadır.

İşçi sınıfının, bilincine yerleşen, sınıf kardeşliği ve dayanışması düşüncesi böylesi tüzüklerle engellenemeyecektir. Ziyaret ve dayanışma eylemleri vazgeçilemeyen, toplumsal haklardandır. Adettir. Güzel bir gelenektir. Ne var ki, sözkonusu tüzük çıkarılalı ve uygulanmasına başlanalıberi sendikalardan ve işçi sınıfından gerekli örgütlü tepkiyi görmüş değildir. Basında yer alan, bir iki cümleden ibaret karşıt görüşler ileri sürülmüş ise de yeterli kamuoyu ve tepki henüz yaratılamamıştır.

Bu tüzüğe ve uygulamalara karşı işçiler ve işçi dostları birlik ve dayanışma yolunda ödün vermeyeceklerdir. Geri çekilmek yerine son derece haklı ve toplumsal yasallığı bulunan ziyaret ve grevcilerle dayanışma biçimlerini sürekli yineleyeceklerdir.

HUKUK BÜROSU

90'LI YILLARA GİRERKEN ÖĞRETMENLERİN MÜCADELESİ

Öğretmen Arkadaşlar,

Yeni bir öğretim yılına giriyoruz: 1989-1990. Bundan yaklaşık on yıl önce varolan eğitim sorunlarına yeni açmazlar, yeni körlükler ve çarpıklıklar eklendi. Tedavi edeceğiz diye yarayı karıştıranlar onu donduracak yerde iyice azdırdılar. Yara giderek büyüdü, karardı, morardı ve kokmaya başladı. Artık uzmanlar onu iyi etmek yerine etrafındaki kızartı, morartı ve kokularıyla uğraşıyorlar. Ve bizler öğretmenler olarak bu acıyı ta içimizde hissediyoruz.

Bir zamanlar yasa ve yönetmeliklere ilkokul öğreniminin mecburi üniversiteye değin eğitim paralı oldu. İşçiler, memurlar, yoksul köylüler ve eğitimin esas unsurlarından biri olan öğretmenler bile çocuklarını okutamıyacak duruma düştüler, okul giderlerini karşılayamaz oldular. Öte yandan bir avuç zengin, çocuklarını en iyi okullarda okutabilmek için avuç avuç para saçmaya devam ediyorlar. Bütçeden eğitime ayrılan pay 1965'ler de %15 civarında iken 1980'lerden itibaren bu pay %8 lere kadar düştü. Oysa öğrenci sayısı bir önceki yıla göre durmadan artmakta. Bütün bunların yanısıra halkla, bizlerle alay edercesine "kendi okulunu kendin yap" saçmalığını söylemeye cüret ediyorlar. Kısacası açıkça ne halin varsa gör diyorlar. Batan şirketleri kurtarmak için hazineden milyarlar bir kalemde verilirken vergisini kuruş kuruş ödeyen milyonlarca emekçi çocukları için elleri ceplerine gitmiyor. Her yıl ders kitaplarına bilim dışı, halkın ve ülkenin gerçeklerine uymayan bilgiler tıkıştırıyorlar. Din derslerini zorunlu hale getirenler laiklik ilkesini "yobazlığa layık" olma ilkesine dönüştürdüler. Dini liseler ülkenin her yanında mantar gibi bitiverdiler. Uygulayageldikleri "tek tip demokrasi"ye uygun "tek tip öğrenci" ve "tek tip öğretmen" yaratmak için ellerinden geleni yaptılar. Sadece kendini düşünen, köşeyi nasıl dönerim sevdası aşılanan, yaratıcılığı ve bilimsel araştırma ve üretkenliği katledilen saçından ayaklarına kadar hatta nerdeyse iç çamışırlarına varıncaya dek herşeyine karışılan bir öğrenci yetirtirmeye girişildi. Askeri yönetmelikten hemen hemen aynen alınan bir iç hizmet yönetmeliği ve diğer baskıcı tutum ve davranışlarla öğretmenler askeri bir disiplin altına alınmaya çalışıldı. Öğretmensiz okul, okulsuz köy, araç gereçsiz dershane çarpıklığına, örgütsüz öğretmen ve uysal öğrenci yetiştirme politikaları eklendi. Nihayet eğitim yuvaları birer çamur deryası haline getirildi. Gericilik, şövenlik, bencillik eğitimi aldı yürüdü. Eğitim Bakanlığının önündeki "milli" sıfatı bir paravan olarak kullanılır hale geldi. Eğitimin ulusal hiç bir yanı kalmadı; "öğretimin birliği" ilkesi bir yana itildi.

Zengin sınıflar çocuklarının özel okullarda bir yabancı dil öğrenebilmesi için milyonlar akıtırken, halk çocukları zorunlu olan ve parasız verilmesi yüzyıllardır uygar toplumlar tarafından ilke olarak benimsenmiş ilköğretim okullarına bile yaklaşamaz olmuşlardır. Kürt çocuklarının kendi ana dillerinde öğrenim görme hakları, kendi kültürlerini geliştirebilme özgürlükleri yok sayılmaktadır. Bir de utanmadan Avrupa Topluluğuna üyelik için başvuruluyor. Hangi Avrupa Topluluğu ülkesinde öğretmenlerin sendika ya da dernek üyesi olmaları suçtur? Biz bilmiyoruz. Ancak, bildiğimiz bir şey varsa bu ülkelerde öğretmenler bırakın sendika, dernek üyesi olmayı parti çalışmalarına bile fiilen katılabilmekte, milletvekili ve bakan olabilmektedirler. Dünyada çocuk ölümlerinde şampiyonuz; Şimdi buna birde öğretmenlerin dernek kurma hakkı olmayan tek ülke olma şampiyonluğunu kattık. Öğretmenlerin sendika hakkı olmayan bir kaç ülkeden biri olmayı ise yıllardır sürdürüyoruz. Şu sıralar bu haktan öğretmenlerin yoksun bulunduğu ülkeler Brezilya, Peru, Ekvator, Ürdün, Liberya olmak üzere sadece altı ülkedir. Bu ülkelerin ortak özelliği emperyalizmin sömürüsü ve halk düşmanı yönetimler altında inliyor olmalarıdır. Ama nice gerici ülke yönetimleri bile öğretmenlere bu hakları tanımıştır. Bizlere de örgütlenmek öcü gibi gösterildi, yıllardır ondan korkuyla kaçındık. Temel insan hak ve özgürlüklerini esas alan uluslararası andlaşma ve sözleşmeler -ki bunların altında TC hükümetlerinin imzaları bulunmaktadır- tozlu raflar arasında unutuldu. Oysa bu anlaşma ve sözleşmelerin ana konularından biri örgütlenme özgürlüğü ve bu özgürlüğün güvence altına alınmasıyla ilgilidir.

Öğretmen arkadaşlar,

İşte yeni öğretim yılına, 1990'lı yıllara bu koşullarda giriyoruz. Sayımız azımsanmayacak, gücümüz küçümsenmiyecek boyutlarda. Aynı ekonomik-demokratik sorunları paylaşıyoruz. Artık gücümüzün bilincine varmalıyız. 12 Eylül'den bu yana yoğun baskılar altında kalan öğretmenler sadakalarla, ianelerle daha ne kadar meslek onurlarının zedelenmesine, çiğnenmesine izin verecekler? Şurası çok iyi bilinmelidir ki bu güne kadar ne çektiysek örgütlenmekten değil örgütsüzlükten ya da derme çatma örgütlenmekten çektik. O halde yapılması gereken ahlayıp vahlayıp her şeyden yakınmak değil halk ve emek ve dolayısıyla da öğretmen düşmanlarıyla kararlı bir mücadeleye girişmektir. Böyle bir mücadele örgütsüz yürütülemez; Bu apaçık bir gerçektir. Aramızda oluşturacağımız birlikler ve dayanışma ruhu bizi gerici yönetimlerin keyfi tutum ve davranışlarına, ekonomik ve toplumsal baskılarına karşı koruyup güçlendireceği gibi, halk çocukları olan öğrencilerimize ve onların ailelerine de yaklaştıracaktır. Çünkü bizler gerçek gücümüzü onlardan, işçilerden, köylülerden, dar gelirli memurlardan vb. emekçi insanlardan alıyoruz. Bunu unutmayalım! Bizlere emanet edilen beyinleri daha sağlıklı geliştirmeye, özgür düşünceli, yaratıcı, emeğe saygılı, sanata yönelik, yüreği halk sevgisiyle dolu kuşaklar yetiştirmek -kim ne derse desin- boynumuzun borcudur. Bunları yapabilecek öğretmenin de öne kendisinin mücadelesiyle öğrencilerine örnek olması gerek-

OKURLARIMIZDAN BİZE...BİZDEN OKURLARIMIZA...OKURLARIMIZD

tir. Aksi halde bu güzel amaçlar boş hayaller olmaktan öteye geçemez. Gelin, ikibinli yıllara kendini yenileyen, geliştiren, sorunlarına sahip çıkan ve halkının çocuklarını yetiştirmekten gurur duyan bir öğretmen kitlesi olarak ulaşmak üzere el ele, omuz omuza verelim. Çağdaş ve bilimsel bir eğitime giden yolun önündeki engelleri yıkmak, çağdışı eğitim ve öğretim politikalarına ve bunların ardındaki gerici güçlere karşı çıkmak isteyen ve bunu şu ya da bu ölçüde yapmaya çalışan meslektaşlarımız yalnız olmadıklarını, çevrelerinde kendisi gibi düşünen yüzlerce arkadaşlarının bulunduğunu bilmelidirler. Yapılması gereken bütün o insanları eğitim emekçilerini bir araya getirmenin yollarını yaratmaktır. Bilmeliyiz ki ülkemizin ve dünyanın tüm ilerici güçleri bizimledir.

Mücadele içindeki tüm öğretmen arkadaşlarımıza başarılı bir öğretim yılı dileriz.

Demokrat Öğretmenler

Sevgili dostlar,

Merhaba, güç ve coşku veren mektubunuzu aldım. Önümüzdeki günlerde çalışmalarımın sonuçlarını yollayacağım. Umarım bu seferki küpür derleme çalışması daha çok işinize yarar. Şunun şimdi daha iyi farkındayımki çalışma oturdukça eksiklerimi gidermem daha kolay mümkün oluyor.

Üretmenin mutluluğu ve coşkuyla bu daktilo edilerek gelenekle geleneğe; kararlılık ve inançla adım atmanın sıcaklığını sizlerle paylaşıyor.

Çalışmalarınızda engin başarılar.

En sıcak sevgi ve selamlar.

İSMET CEBE

İsmet Cebe arkadaş;

10 Eylül 1989 tarihli, mektubunuzu aldık, sağol, O gün bizim yüreğimiz de fabrikalarda, tarlalarda, cezaevlerinde, baskıya ve sümürüye karşı savaşın barikatlarındaydı.

İşçi yaşamı için yaptığın çalışmalar, küpürler ve yazılar bize güç katıyor. Haberlerini ve üretime devam etmeni bekliyoruz.

(İşçi yaşamı)

MERHABA

İ.S.D. li Arkadaşlar

Önce hepinize selam ederim. Sağlıklı günler ve işlerinizde başarılar dilerim. İnşallah iyisinizdir. İyi olmanızı ulu tanrıdan dilerim.

Sizlerden bazı kimselere mektup attım, cevap alamadım. Adresi istemiştim yollamadınız son olarak 4 veya 5 gün önce işçi yaşamı dergisinin 4 tanesi elime geçti inan bunları görünce sevindim birde benimle mektuplaşarak haberleşirsek dahi iyi olacak. Nejat abinin söylediği arkadaşla ilişkideyiz. Dergileride ondan aldım, 15 ağustosta hastaneye yattım o zaman getirdi. Benim size söylemek istediğim bana yazacak olduğunuz mektupları bekliyorum.

İstemiyerek son verirken hepinize selam ederim.

Sağılıklı haberlerinizi beklerim diğer çalışmalarınızıda görmek isterim. Bu mektubu alınca bana mektup yazın bekliyorum.

Sizi unutmayan, Ankara'ya geldiğinizde bekleyen genç bir askeriniz olduğunu unutmayın.

Genç Arkadaşınız
Aliekber Gökçe

Ali arkadaş,

Mektubuna teşekkürler. İ.S.D. Ankara şube yöneticisi arkadaşlarla tanıştın mı? Seni bekleyecekler mektubunu panoya astık, dernek üyleri hepimiz seni sevgiyle anıyoruz. Birlikte çalışmak üzere dönüşünü bekliyoruz.

Şair Seyit Nezir'in bir kitabını Ankara şubesine gönderdik. Selam.

(İşçi Yaşamı)

Sayın Yetkili

Kurmuş olduğunuz İşçi Sağlığı Derneği yayın organı İşçi Yaşamı dergisini ilgi ile izlemekteyiz.

Bizler TKİ Karalan müessesinde çalışan bir grup işçi, gerek İşçi Sağlığı Derneği ve gerekse işçi yaşam dergisi hakkında daha ayrıntılı bilgi ihtiyacındayız.

Eğer şartlar elverirse en azından İşçi Sağlığı Derneğinin şubesini açmayı düşünüyoruz. Müessesemizde 14000 maden işçisi var. Gerek meslek hastalığı ve gerekse iş hayatı yönünden oldukça düşündürücü olan iş yerimizde derneğin faaliyete geçmesinin işçi sınıfı açısından yararlı sonuçlar vereceğini düşünüyoruz.

Ondörtbin maden işçisinin, diğer bölgelerle toplam 34000 işçinin yararlı çalışmalarınıza ne kadar ihtiyacı olduğunu sizlere mektupla anlatmak çok zor. Gerekirse bir kaç arkadaş merkezinizi ziyaret eder, ayrıntılı bilgi edininiz. Ancak bir ön bilgi için açıklamalarınızı bekliyoruz saygılar sunuyoruz.

Recep Alkan

Değerli arkadaşlar,

Mektubunuzu alalı bir ay oldu, yanıtlamayı geciktirdik kusura bakmayın. Dernek çalışmaları ve derneğin tüzel kişiliği hakkında bilgi isteğinizi yerine getiriyoruz:

1. İşçi yaşamı dergisinden bugüne kadar çıkan beş sayı'yı adresinize postaladık.

2. ***Tüzük ve Asgari Ücret 88*** isimli kitapçıkları göndereceğiz.

3. Bukez özel not daha:

a. İ.S.D. İşçi örgütüdür: Üyelerin ve yöneticilerin 8/10 i işçidir. ***İşçi sınıfı aydınlarından*** katılan ve katkıda bulunan herkese açıktar. ***Her İşçi İ.S.D. ye üye*** olabalir.

b. Zonguldak (T.K.İ) üretim bölgesinde dünya çapında bir iş kazası ve meslek hastalığı sıklığı vardır.

c. Bölgenizdeki sorunları görüşmek üzere, ve orada bir şube kurmak için olanakları/koşulları birlikte değerlendirmek amacıyla buraya gelmenize seviniriz. Bize bir telefon numarası bırakırsanız oradan konuşuruz.

Daha sonra bizde geleceğiz. İşçi arkadaşlarımıza dostluk duygularımızla selamlar.

(İşçi Yaşamı)

OKURLARIMIZA...OKURLARIMIZDAN BİZE...BİZDEN OKURLARIMIZA

Arkadaşlar,

İşçi Yaşamı dergisini okuyor ve çok beğeniyorum. Bir çok arkadaşımada okuttum belki ilerde onlarda abone olurlar.

Derginin dördüncü sayısınıda aldım ve Bedir ağbinin yazdığı yazıyı okudum gerçekten biz işçilerin yaşantılarını dile getirmişti.

Ben, yani Cemal Yöle sizin Abone parasını biraz geciktirdiğim için İşçi Yaşamı dergisinden özür diliyorum.

Ben ve Bedir ağbimin abone parasını geçenlerde gönderdim. Umarım elinize ulaşmıştır. Sizlere ve tüm İşçi Yaşamı dergisine emeği geçen arkadaşlara başarılar dilerim.

Cemal Yöle

Cemal Yöle arkadaş,

Mektubuna teşekkürler. Bedir'in yazılarındaki gerçek, yaşamın kendisi değil mi? Bildiğin gibi, İşçi sınıfımız kendi yazgısının efendisi, belirleyicisi olmadan hiç bir sorununu kalıcı olarak çözemez. İşte bu amaçla dergimiz, demokrasi mücadelesinin içeriğini, işçi sınıfının somut istemleriyle sorunlarıyla doldurmaya çalışıyor, buradan hareket ederek demokrasi mücadelesini bir sosyal devrim mücadelesine bağlıyor.

Mektupların, haberlerini bekliyoruz.

Sevgiler (İşçi Yaşamı)

Değerli İşçi Yaşamı Yayın Kurulu Üyeleri,

İşçi Yaşamı Dergisi'ne yayınlamak üzere gönderdiğim ikinci yazım oluyor bu. Dergiye katkıda bulunmak benim için gerçekten büyük bir onur. Bunu daha sık yapmak isterim fakat cezaevinde olmam bunu yapmamı en aza indiriyor. Fakat, yinede belli aralıklarla bunu yapabileceğime eminim.

Daha önceki mektubumda, burada bir arkadaştan sözetmiştim ve ayrıca derginin ikinci sayısında da bir şiiri yayınlanan Hüseyin ŞAHİN adlı arkadaş dergiye abone olmak için size başvurmuş galiba. Ve on bin TL.'de gönderdiğini söylüyor. Dergide yayınlanmak üzere şiirleri hazırladığını ve dergi eline ulaşmadığı için göndermeyi beklettiğini söyledi bana. Bu konuya eğilirseniz sevinirim.

Dostça selamlarımla
Bedir Yöle

Bedir arkadaş,

mektuplarını ve yazılarını aldık; yazı kurulunun ve okurlarının bunlardan yararlanacağı düşüncesindeyiz.

Severek ve ilgiyle okuyoruz.

Yazılarınızın bir bölümünü yayınladık. Diğerleri içinde uygun bir ortam bekliyoruz. Hüseyin Şahin'in dergileri gönderildi, şiirlerini bekliyoruz. Dostlukla.

(İşçi Yaşamı)

MERHABA,

Sıcak bir merhaba:
Yıldız kayar gibi
Çiçek açar gibi
Ah! Güneş doğar gibi...
Aylı bir gece
Yıldızlar da olmalı
Denizin dibinde yosun
Çorak tarlada bir ağaç
Örneğin yalnızlığı boğan güneş
Gülen bir çocuk gibi örneğin.
Sevgi gibi birşeyler
Biraz sitem, biraz kırgınlık
Özlem! Ah! özlem taşımalı.
Düne ait ne varsa
Ve unutulabilenlerde, olabildiğince
Sıcak bir merhaba
Parçalı bulutlu bir havada mesela,
Tutsaksın mesela
Avlanamayan bir aslan gibi
Yiyecek toplayamayan karınca gibi
Üzerinde üzüm sarmaşıkları
Dev gibi kiraz ağacı değil tabi
Çöle düşmüş tohum gibi filan...
İşte böyle bir anda
Ha yaşam ha ölüm anında
Bir başkadır sıcak bir merhaba

Eşref Yavaş
10.eylül 1989

BİR KONU...BİR KONUK YAZAR...BİR KONU...BİR KONUK YAZAR...BİR

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE SINIF MÜCADELESİNİN DÜZEYİ ÜZERİNE

İşçi sınıfı hareketinin bugün varmış olduğu boyutlar herkesi, her kesimi çok yönlü düşünmeye itmektedir. Bunun üzerine birçok yorumlar yapılmakta, her kafadan bir ses çıkmakta ve yine herkes işçi sınıfı üzerine çok farklı perspektifler sunmaktadırlar. Bunlardan biri ve en önemlisi, türkiye işçi sınıfının konumuna ilişkin olanıdır. Nedir Türkiye işçi sınıfının konumu? Türkiye işçi sınıfı kendiliğinden bir sınıf mı, kendisi için bir sınıf mı? Biz, bu sorunun yanıtını 10 yılı aşkın bir zaman önce vermiştik: ***Türkiye işçi sınıfı, kendisi için bir sınıftır.*** Fakat, dün olduğu gibi, bugün de sorun yeterince irdelenmemiş olmalı ki, "Türkiye işçi sınıfı kendiliğinden bir sınıftır" ya da "Türkiye işçi sınıfı kendisi için sınıf olma sürecine girmiştir", yollu düşünceler ileri sürülmekte ve savunulmaktadır.

Dün olduğu gibi bugün de, bu konuya özel önem veriyoruz. Çünkü bu konu üzerine yanlış bir değerlendirme, sınıf mücadelesinin genel akışını olumsuz yönde etkileyecektir, yalış yöne saptıracaktır. Keza, bu konuda yanlış değerlendirmeler yapanlar, daha önce yaşayıp gördüğümüz gibi, bu kez de, işçi sınıfı mücadelesinin gerisinde kalıp, ya yok olup gidecekler ya da sonunda, burjuvazinin kuyruğuna takılıp orada asılı kalacaklardır; ki bu da devrimci mücadele açısından bir yok olmadır. Yalnız, burada bizi ilgilendiren sorun, böyle bir yaklaşımın genel anlamda, sınıf mücadelesini orasından burasından baltalayacağıdır. Kitlelere yanlış bilinç taşımak, kitlelerin enerjisini yanlış yerde harcamaktır. Bu nedenle, bu konuya belli açıklıklar getirebilmek için Büyük Ustaların sınıf mücadelesi tarihinde önemli bir yer tutan İngiliz proletaryası üzerine yazdıklarına kısaca bir gözatmak gerekiyor. Daha sonra da buradan hareketle, işçi sınıfımızın mücadele ve bilinç düzeyine bir gözatarak bugünkü konumuna değineceğiz.

PROLETARYANIN GEÇTİĞİ YOL

Biliyoruz ki, proletaryanın bir sınıf olarak doğuşu, gelişimi ve burjuvaziye karşı savaşımı çeşitli, çok yönlü tarihsel aşamalardan geçerek günümüze kadar gelmiştir. Proletaryanın katettiği bu tarihsel aşamaları özetle koyacak olursak, şöyle diyebiliriz:

İşçi sınıfı ortaya çıkması ve henüz bir embriyon halindeyken, kendisiyle burjuvazi arasındaki yaşam düzeyindeki uçurumu görmüş ama bunun nedenini henüz anlayamadığı için, bu duruma karşı tek tek protestolar geliştirmişlerdir. Bu dönemde, henüz kendi aralarında da çetin bir rekabet vardır Bu rekabetin kendilerine zarar verdiğini ve burjuvazinin işine yaradığını, bunun burjuvazinin bir oyunu olduğunu kavrayamamışlardır. Proletaryanın en ilk ve en yoğun tepkisi, sanayi devrimiyle gelişen, kullanıma hızlı bir şekilde giren ve kedilerini işsiz bırakan makinalara karşı oldu. Onlar, kendilerini makinaların işsiz bıraktığını, tek suçlunun makinalar olduğunu düşünüyorlardı. Ve bu yüzden de, mücadelelerini asıl yöneltmeleri gereken burjuva üretim biçimine, kapitalizme değil de makinaları parçalayarak, fabrikaları yakıp yıkarak sorunun çözümleneceğini düşünüyorlardı. Burada, işçi sınıfının henüz çok dağınık olması, daha yerel örgütlerini bile oluşturmamış olması -ki böyle bir örgütlenmenin başlangıcı, politik mücadeleye ilginin başlangıcıdır-, kendi aralarındaki rekabetleri, henüz bilinç düzeylerinin sınıf bilinci düzeyine varmamış olmasından kaynaklanıyor ve karşılarındaki burjuva sınıfına karşı bir sınıf olarak çıkamıyorlardı. Bu durumda, ***işçi sınıfı kendiliğinden bir sınıftır.***

"Direnmenin ilk amacı, yalnızca ücretleri korumaktan ibaretse de, ilk önceleri birbirlerinden kopuk olan dayanışmalar, kapitalistler de kendi paylarına bunları bastırma amacıyla birleştikçe, kendilerini gruplar biçiminde oluştururlar ve her zaman birlik olan sermaye karşısında birliğin korunması, ücretlerin korunmasından daha gerekli hale gelir. Bu o denli doğrudur ki, işçilerin birlik uğruna ücretlerinin büyük bir kısmını feda etmeleri karşısında İngiliz iktisatçılar şaşırıp kalmaktadırlar, çünkü bu iktisatçıların gözünde, bu birlikler yalnızca ücretler için kurulmuşlardır. Bu savaşımda -gerçek bir iç savaş- yaklaşmakta olan bir savaş için gerekli olan bütün ögeler birleşir ve gelişir. Savaşımda bir kez bu noktaya ulaştı mı, birlik politik bir nitelik alır." (Marks, Felsefenin Sefaleti, Sol Yay., s. 148)

Bu aşamadaki gelişmeler, işçi sınıfının bilincinin de gelişmesi aşaması olur. İşçi sınıfının kendi arasındaki sınıf dayanışması gelişir, yerel düzeyde birlikler, sendikalar kurulmaya başlar. Böylece proletarya bir sınıf olarak politik mücadeleye ilgi duymaya başlar. İşçi sınıfı artık buralarda birliğini sağlamaya başlar, bir yandan da sanayiin gelişmesi işçi sınıfının sayıca artmasını sağlar. Sendikalar daha da genişler ve gelişir; grevler yaygınlaşır ve işçi sınıfının kendi arasındaki dayanışması böylece daha da pekişip güçlenir ve mücadele iki sınıf arasında gelişir. İşçi sınıfı artık ülke çapında kapitalist sınıfın karşısında ayrı sınıf olduğunun bilincindedir. Böylece, işçi sınıfı ülke çapında kapitalistlere karşı birleşir ve ve mücadele, bir sınıfın diğerine karşı mücadelesine dönüşmüş olur. Proletaryanın mücadelesi bu aşamada artık tam anlamıyla bir sınıf mücadelesidir. ***İşçi sınıfı kendisi için bir sınıf*** olmuştur. Marks bu konuda şöyle diyor:

"Ekonomik koşullar ülkenin halk yığınlarını ilkin işçi haline getirir. Sermayenin dayanışması, bu yığın için ortak bir durum, ortak çıkarlar yaratmıştır. Bu yığın, böylece, daha şimdiden sermaye karşısında bir sınıftır, ama henüz kendisi için değil. Ancak birkaç evresini belirtmiş bulunduğumuz bu savaşım içinde, bu yığın birleşir ve kendisini kendisi için bir sınıf olarak oluşturur. Savunduğu çıkarlar sınıf çıkarları olur. Ama sınıfın sınıfa karşı savaşımı, politik bir savaşımdır." (agy, s. 148) (abç)

İşçi sınıfının nasıl kendiliğinden ve kendisi için sınıf olduğunu gördük. Yalnız, şu konuya değinmeden geçmek istemiyorum. Bir görüş de: "Türkiye işçi sınıfının kendisi için sınıf olma sürecine girdiği"-ne ilişkin olanıydı. Burada, Türkiye işçi sınıfının daha tam anlamıyla kendisi için sınıf olmamasını, işçi sınıfına yeni katılımlar olduğu ve bu katılanların sınıf bilinci almamış olmaları vs. gösterilmektedir. Bu çok sakat bir mantıktır. Yani, işçi sınıfının kendisi için sınıf olabilmesi için o ülkede ne kadar işçi varsa, hepsinin tam anlamıyla sınıf bilinci almış olması mı gerekiyor? Ya da yeni katılımların tamamlanmış (!) olması mı? Bu zaten mümkün değil!

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TOPLUMUN ÖNÜNÜ AÇARAK EMİN ADIMLARLA İLERLİYOR!

Türkiye işçi sınıfının tarihi ta 1850'lere dayanır. Yüzyıl gibi uzun bir dönem içinde, Türkiye işçi sınıfı pek öyle köklü, etkili dönüşümler gerçekleştirebilecek güçte değildi. Kopuk kopuk çıkışlar olmuyor değildi, ama bu çıkışlar belirleyici rol oynamaktan çok uzak kalıyorlardı. Bu yüzyıl içinde, işçi sınıfını geliştirip güçlendirecek bir sanayileşme sözkonusu değildi. Bir kez, işçiler tam anlamıyla sanayi proletaryası değildi. Henüz kırla bağlarını koparmamış, ya da şu veya bu şekilde yarı proleter bir konuma sahiptiler. 1923'lerden sonra gelişmeye başlayan fabrika aşaması -ki o dönemlerde oldukça cılız bir gelişmeye sahiptir- 1950'li yıllarda belli bir düzeye gelmiştir. Bu yıllarda, fabrika aşamasının gelişmesiyle birlikte, bu alanda istihdam edilen emekçilerde de belli bir artış sağlanır. İşçilerle kapitalistler arasında emek sermaye çelişkisi keskinleşmeye ve bundan kaynaklanan (bu etkenlerden biridir) emekçilerde proleter bilincin gelişmeye başladığı bir dönem olur.

"Açıkça, 1960'lara kadar işçi sınıfımız tamamıyla ayrı bir sınıf haline geldi. Ülke ölçeğinde daha kalabalıklaşıp güçlendi. Ve kendi tarihindeki diğer herhangi bir dönemle kıyaslanmayacak üstünlükte ve daha militan bir mücadelenin içine atıldı. 1970'lere geldiğimizde Türkiye işçi sınıfı tartışılmaz bir şekilde KENDİSİ İÇİN BİR SINIF'tır. Onun mücadelesi politik bir karakter kazanmıştır, onun mücadelesi bir sınıf mücadelesidir."

Türkiye'de gerek sanayiin, gerek işçi sınıfının gelişimi ne İngiltere'deki ne de herhangi bir Avrupa ülkesindeki gelişmelerin aynı süreci yaşaması mümkün olmadı. Avrupa'da sanayileşme ve işçi sınıfının gelişimi uzun bir evrim sonucu oldu. Oralarda bir sanayi devrimi, serbest rekabetçi dönem yaşandı. Türkiye'deki durum daha farklıdır. Hemen hemen birçok şeyi yaşamadan hızlı bir gelişim gösterdi.

"Emperyalizm çağındaki bir dünyada, kapitalizm, Türkiye'de serbest rekabetçi dönemi yaşamadan, daha baştan tekelci olarak gelişti. Bankalar, devlet ve yabancı sermaye ile birlikte tekellerin doğuşunda ve gelişmesinde en önemli rolü oynadı. Finans kapital, yani para sermaye böyle ortaya çıktı. 1960 yıllarında finans kapital egemen oldu. Bu yıllarda sermaye ve mal ihracı şeklinde dışa açılma, emperyalistleşme ihtiyacı ağırlık kazandı. Türkiye, dünya emperyalizminin sömürüsü altında, endüstrileşmesini tamamlamış, teknolojik açıdan gerı, orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. Endüstri başı çeken sektör olmuştur." (İşçi Yaşamı, sayı 3, s. 23.)

Kısaca, Türkiye ve Türkiye işçi sınıfı böyle bir dönem yaşadı. Türkiye işçi sınıfı mücadelesi, 12 Eylül'e kadar olan dönemde oldukça zengin deneyimler ve şanlı mücadelelerle kendini kanıtlamış ve kendi tarihini yazmıştır. Bugün, işçi sınıfımız 12 Eylül öncesine göre mücadelesini fersah fersah ileriye taşımıştır.

...BİR KONUK YAZAR...BİR KONU...BİR KONUK YAZAR...BİR KONU...

TÜRKİYE BURJUVAZİSİNİN BUNALIMI SÜREGENDİR DERİNLEŞMEKTEDİR, KALICIDIR.

Bugün, ülkenin neresine baksak, orada bir bunalım görürüz. Ancak, ülkede yaşanan bu çok yönlü ve boyutlu bunalım birkaç gün içerisinde ortaya çıkmadı. Her açmaz bir diğerinin ve bu kez daha derinden geleceğinin de habercisi oldu.

Sınıf mücadelesi kesinleştikçe, burjuvazinin korkusu ve telaşı da artıyor. Diğer yandan da burjuvazi arasındaki çıkar çatışması da gittikçe derinleşiyor. Kısaca, ülke derin bir krizin eşiğine gelmiş ve yeni bir dönemece girerek, yeni gelişmelere gebe kalmıştır.

Bugün Türkiye işçi sınıfı ülkenin kaderinin elinde olduğunun bilincindedir. Fazla uzağa gitmeye gerek yok. İşçi sınıfının 1987 yılıyla birlikte yükselttiği mücadele, 1989 yılında ve özellikle 89 Mayısıyla doruklara ulaşmıştır. İşçi sınıfının bu eylemleri üzerine herkes, her kesim birşeyler yazıp çizdi; bizler de yazdık. Burada dikkat edilmesi gereken çok önemli noktalar vardır.

Türkiye sol hareketi, hemen hemen ülkedeki tüm gelişmelere gözlerini kapamış, ya kendi iç sorunlarıyla ya toparlanma sorunlarıyla uğraşıyor, ya da kısır döngü içersinde yüzeysel sorunları tartışarak, elyordamıyla varlıklarını kanıtlamaya veya sürdürmeye çalışıyorlar. 1987 yılı içerisinde işçi sınıfımızın geliştirdiği eylemlerini ve geleceğe ışık tutan dalganın dipten dibe kabardığının habercisi olduğunu ilkönceleri kavrayamadılar. İşçi sınıfının başlayan bu hareketliliğinin verdiği mesajları almaktan bir hayli uzak kaldılar. Bu hareketliliğin yönünün nereye olduğunu göremediler. Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihini bilen ve iyi değerlendirenler, işçi sınıfımızın sınıf mücadelesinde 1987 yılının bir dönüm noktası olduğunu ve sonraki yılların dev işçi eylemlerine gebe olduğunu sürekli vurguladılar, her defasında yazdılar. Bugün gelişen sınıf mücadelesi, bu insanları haklı çıkarmıştır.

Neden 1987 yılı sınıf mücadelesi açısından bir dönüm noktasıdır?

"...Bir kez, greve çıkan işyeri sayısı, Türkiye tarihinde en yüksek düzeye 1987'de ulaşmıştır. 1987'de, 353, işyerinde grev olmuştur. Tarihte en yüksek sayı ise, 1980'de 227 işyeridir."

İşçi sınıfının 1987 yılı savaşımının değerlendirmesinde şöyle demiştik: "...Bu dönemeçteki birçok veri geçmişteki devrimci durum yıllarını geride bırakmıştır. Bu yeni bir devrimci dalganın yaklaştığını ve yaklaşan devrimci dalganın burjuvaziye; 1980 öncesini mumla aratacağını müjdelemektedir. Öyle görünüyor ki, Türkiye işçi sınıfı, hedefe doğru yola çıkmıştır, ilerlemektedir..."

Yine, 1987 yılında iş yasalarıyla yasaklanan, sınırlanan ve kısıtlanan gerv, dayanışma grevi, iş yavaşlatma, verim düşürme vb. eylemler, sendikal yasaları kısıtlayan uygulamaları işçi sınıfımız, eylemlilik süreci içersinde ya aşındıra aşındıra ya da bir çırpıda kaldırıp yere çalmıştır. Bu yasaları, kağıt üzerinde birer mürekkep lekesi, salt kağıt üzerinde ama işlemeyen yasalar durumuna getirmiştir.

En önemli noktalardan ve Türkiye devrimci hareketi içinde de uzun tartışmalara neden olan sendikal birlik nasıl olmalı? sorusuna da doğru ve gerçekçi yanıtı bu pratik adımlarıyla vermiş bulunuyor. Bu dönemde işçi sınıfımızın bu son tavrı, birçok devrimci hareketin sendikal birlik üzerine öznel yaklamışlarını, bilimsellikten uzak değerlendirmelerini de boşa çıkarmış oldu. Türk-İş'in yıllar yılı pas tutmuş, işlemez hale gelmiş çarklarını döndürmeye başlamış, ha deyince Türk-İş'i hareket geçirmiştir. Türk-İş yönetimi kimin elinde olursa olsun, -bu herhangi bir sendika da olabilirdi- işçiler buna pek bakmazlar; bakmadılar da. Ve işçiler hem Türk-İş'i hareketlendirdi, hem de sınıf birliğinin zorunluluğunu ve bu birliğin Türk-İş'te sağlanacağını ilan etti.

Ayrıca, bu dönemde yine, işçi sınıfının sınıf dayanışmasını pekiştirip güçlendirdi. Böylece sınıf bölücülüğü yapan, bu konuda her türlü oyunu oynamaktan geri kalmayanların da bu iğrenç oyunlarını boşa çıkardı.

İşte, 1987 yılı böyle bir yıl oldu. Ve Türkiye işçi sınıfı artık geriye dönmemekte ve alanını genişleterek ilerlemekte kararlıdır. Bu yılki gelişmeler de bunu pekiştirmiştir.

Daha düne kadar, tüm örgütlenmeleri işçi sınıfı alanının dışında olan küçük burjuva örgütlenmeleri her fırsatta, döne döne tekrarladıkları işçi sınıfımızı küçümseyen tavırlarını yine bu işçi sınıfı boşa çıkarmış ve onların bilinçsizliğini ve iflah olmazlığını ortaya koymuştur. Bir de, özellikle 12 Eylül sonrası yine küçük burjuva örgütlenmelerinin sıkça "halk bizi yalnız bıraktı" gibisinden yakınmalarını bugün Türkiye işçi sınıfı yükselttiği bu mücadeleyle geniş emekçi halk kitlelerinin önünü açarak, onlara öncülük ederek, onları eylem alanlarına sürüklemesi herhalde gerekli yanıt veriyor. Sorun örgütlü öncülük sorunudur.

Türkiye finans kapitalinin içinde bulunduğu açmazı aşabilmesi için, bir yandan içte, başta işçi sınıfı olmak üzere, sömürüyü en azgın biçimde katmer katmer arttırırken, diğer yandan gözünü dışarıya dikerek emperyalistleşme çabasına girmişti. Bugün bu çabadan vazgeçmiş değil; ama, şu bir gerçektir ki, umduğunu da bulamamıştır. Hal böyle olunca, Türkiye finans kapitalinin içte sömürüyü iyice azgınlaştırması, başta işçi sınıfı, tüm emekçi kitleleri yoksulluk sınırına getirmiştir. Bugün bu azgın sömürü ve ezgi karşısında her kesimde giderek hoşnutsuzluklar yükselmiş; bu hoşnutsuzluklar öfkeye ve öfkeler de bugün eylemlere dönüşmektedir.

Durum artık eski durum değildir. İnsanlar bugün bizzat yaşayarak öğreniyorlar ve adımlar daha bilinçli atılıyor. İşçi sınıfının bilinçli tavrı diğer kesimleri de etkiliyor ve mücadele alanına çekiyor. Yani, mücadelenin öncülüğünü eline almış ve kararlı adımlarla ilerliyor. Onun önünde kararlı, disiplinli hareketi... geleceği kurmak için adım adım ilerliyoruz!

BEDİR YÖLE

MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASININ KURULUŞU, İŞLEYİŞİ VE GELİŞİMİ

"Meslek Hastalığı Tanımı: İşçinin, çalıştığı işin niteliğine göre, tekrarlayan bir nedenle veya işin yürütüm koşulları nedeniyle uğradığı geçici veya kalıcı hastalık, sakatlık veya ruhsal bozukluklara meslek hastalığı denir."

SSK 1946 yılında İşçi Sigortaları Kurumu adıyla kurulmuş, İş kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası uygulamasıyla işe başlamıştır.

Daha sonra, Hastalık, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası uygulamasına geçen SSK, 1967 yılına kadar yalnızca meslek hastalığı primi toplamakla yetinmiştir. Meslek hastalığı araştırma ve taramaları yapmamış, bunu yapacak işleyişi sağlamamıştır.

SSK 1967 yılında meslek hastalığı taramalarını başlatıyor. Ancak bilgi yetersizliği, teknik donanımları sağlamamak ve Zonguldak yöresinde sınırlı-etkinlik göstermek gibi nedenlerle, tamamını solunum yolu, akciğer hastalıklarının oluşturduğu 2477 meslek hastalığı tanısı koyuyor. Bu sayı her yıl azalarak, 1977 yılında solunum yollarıyla ilgili 362 meslek hastalığı olgusuna iniyor, daha doğrusu indiriliyor.

1970'li yılların sonuna doğru, işçi sınıfına yakınlık duyan bilim adamlarının ve demokrat hekimlerin baskısıyla SSK 1978 yılında ilk meslek hastalıkları kliniklerini açar. Meslek hastalıkları klinikleri 1980 yılında Meslek Hastalıkları Hastahanelerine dönüşürler. Bu çalışmalarda, Çalışma Bakanlığı bürokrasisi içinde yeralan ve Tıp Fakültelerinde öğretim üyesi olan bilim adamları, Prof. Turan Akbulut, Doçent Dr. İsmail Topuzoğlu ve İşçi Sağlığı Meslek Hastalığı uzmanları Dr. Engin Tonguç ve Dr. Haldun Sirer'in katkıları belirleyici olur. Türkiye'de İşçi Sağlığı-Meslek Hastalıkları biliminin yerleşmesinin ve uygulamalarının başlatılması onuru öncelikle bu dört hekime aittir.

Ne var ki bu alandaki gelişmelerden rahatsız olan burjuvazi, doğrudan baskılarla veya siyasi iktidarları güdümleyerek, meslek hastalıkları ve işgüvenliği konularındaki yükümlülüklerinden sıyrılmayı bugüne kadar başarmıştır.

Ankara ve İstanbul'da Meslek Hastalıkları Hastahaneleri açılmasına karşın yıllar içinde tanısı konan meslek hastalıklarının sayısı giderek artacağına, tersine azalma göstermiştir (Tablo 1.).

S.S.K. Meslek Hastalıkları İstatistiklerine Göre Meslek Hastalıkları Yıllık Sayıları ve Çeşitleri (1967-1987 Yılları)

Yıllar	Olgu Sayısı	Meslek Hastalığı Cinsleri
1967	2477	Yalnız solunum yolu hastalıkları
1968	2411	" "
1969	2387	" "
1970	923	" "
1971	327	" "
1972	215	" "
1973	208	" "
1974	150	" "
1975	305	" "
1976	677	" "
1977	362	' "
		(Meslek Hastalıkları Klinikleri kuruldu.)
1978	504	7 ayrı çeşit mesl. hastalığı görüldü
1979	341	11 ayrı çeşit mesl. hastalığı görüldü
1980	528	20 ayrı çeşit mesl. hastalığı görüldü (Meslek Hastalıkları Hastahaneleri kuruldu.)
1981	573	24 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.
1982	551	23 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.
1983	586	22 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.
1984	599	18 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.
1985	653	15 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.
1986	542	15 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.
1987	736	27 ayrı çeşit mesl. hast. görüldü.

Tablo No: 1

Türkiye'de ücret artımına dayalı sendikacılık anlayışının yaygınlığı, bilgi ve bilinç düzeyindeki gerilik; sosyal haklar, sağlık ve işgüvenliği sorunlarının toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinde geri planda kalmasına neden olmuştur.

1980'li yıllar içinde, Sosyal Sigortalar Kurumu, kaynaklarını yeni sağlık kurumları için değil, holdinglere kredi vermek için kullanmıştır. Sağlık hizmetlerinin düzeyi düşmüş, işçiler gerçek ücretleri düşürülür ve açlık sınırına itilirken SSK kurumlarında tedavi ücretlerine katkıda bulunmaya zorlanmışlardır.

Meslek hastalıklarının sayısı ise yıllar içinde değişmemiştir: 1977-1987 yılları arasında:

- Mesleki kanser tanısı hiç konmamıştır.
- İleri kapitalist ülkelerde ve sosyalist ülkelerde meslek hastalığı sayılan birçok hastalık, Türkiye'de hâlâ meslek hastalığı sayılmamaktadır. Bu yüzden SSK sağlık işlemleri tüzüğünde, meslek hastalıkları listesinde yer almayan bir meslek hastalığına yakalanan işçi, bu bürokratik işleyiş bozukluğu nedeniyle meslek hastalığı sigortasından kaynaklanan haklarını yitirme tehdidi altında kalmaktadır.
- Türkiye'de 3 milyon dolayındaki sigortalı işçi arasında, yaklaşık her yıl, otuzbin işçinin meslek hastalığına yakalanmış olması ve korunmaya tedaviye alınmaları gerekirken bu sayı bin'e ulaşamamıştır.
- Ankara Meslek Hastalıkları Hastahanesi araştırma ve tanı koyma niteliklerini yitirmiş, kadroları dağıtılmış, çöküşe terkedilmiştir.

İŞÇİ SAĞLIĞI DERNEĞİ İZMİR ŞUBESİ AÇILDI

İşçi Yaşamı'na ulaşan bilgilere göre, bir süre önce atanmış bulunan İ.S.D. İzmir Yönetim Kurulu şube merkezi kiralayarak çalışmalarına başlamıştır.

Daha şimdiden Türkiye'nin önemli sanayi bölgelerinden biri konumuna gelen İzmir-Aliağa-Manisa yöresi, işçi sağlığı/işgüvenliği/çevre sorunlarıyla kamuoyunun ilgi odağı durumundadır.

Bu odağı, Türkiye proletaryasının, kent ve kır emekçisi milyonların çalışma ve yaşama ortamını boğan "yaşanılmaz" hale sokanlar, siyasi iktidarlar ve sanayi patronlarıdır.

İ.S.D. yüksek bir toplumsal duyarlılığı olan Ege bölgesindeki örgütlenme çalışmalarına İzmir'den başlamıştır. Aliağa şubesinin kuruluşu ise ileri işçilerin ve sendikacıların ivedi gündemindedir. Çalışmalar sürdürülmektedir.

İşçi Sağlığı Derneği İzmir Şubesi Yönetim Kurulunu oluşturan üyelerimiz: 1. Veli Lök, 2. Kasım Yorulmazbaş, 3. Halil Türe, 4. Nazif İnan, 5. Hasan Kaya, 6. Erol Özcan, 7. Osman Gürleyen, 8. Turhan Kaptan, 9. Mustafa Rize.

İşçi Yaşamı, çalışmalarında başarılar dileyerek, İzmir şubesine dergi sayfalarını açık tuttuğunu iletir.

Bilindiği gibi, bölgede gelişmekte olan sanayiin neden olduğu en önemli sorunlardan biri de meslek hastalıklarıdır. Oysa ki, SSK 1988 yılında topladığı meslek hastalığı sigortası kaynaklarını harcamayarak 65 milyon TL. kâr etmiştir. Meslek hastalığı taramalarını nerdeyse durdurmuştur. İleri işçiler SSK'na egemen olan kapitalist anlayışın yıkılmasını ve ilk aşamada bölgede 50 yataklı bir meslek hastalıkları hastanesinin ivedilikle açılmasını zorunlu görmektedirler. Aliağa kompleksindeki kanserden ölüm olguları, bunu dayatmaktadır. İSD İzmir Şubesi, Ege işçilerinin, emekçilerinin kendi çalışma ve yaşama koşulları üzerinde söz sahibi olmalarının yeni ve güzel bir anlatımıdır.

Dernek başkanlığını tanınmış insan hakları savunucusu "Veli Hoca" yürütmektedir. Yönetimde, şimdi Belediye-İş Genel Yönetim Kuruluna seçilmiş olan Kasım Yorulmazbaş ve ileri işçi/sendikacı/aydınlar yeralmaktadır.

İŞÇİ SAĞLIĞI DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ GÖREVE BAŞLADI

İşçi Sağlığı Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu, yedi kurucu üyenin atanmasıyla çalışmalarına başladı.

Genel merkezin atadığı yönetim kurulu üyelerinden biri emekçi bir kadın işçidir. Diğerleri ise çeşitli işkollarında çalışan ileri işçilerden oluşmaktadır. Yönetim Kurulunun bileşiminde görev alan arkadaşlarımız,

1. Salin Polat
2. Hicran Urcan
3. Ali Demirel
4. Özcan Doğan
5. Burhan Kaya
6. Muharrem Dutbil
7. Atalay Mengünoğlu'dan oluşmaktadır

Yönetim Kurulu kongreye kadar yürüteceği etkinlikleri bir çalışma programıyla kamuoyuna iletmek ve bu amaçla, bilimsel, sanatsal, kültürel, sosyal çalışma yapmak isteyen işçileri, işçi sınıfı aydınlarını ve dostlarını derneğe üye olmaya çağırmaktadır.

Aldığımız bilgilere göre, İ.S.D. Ankara şubesindeki arkadaşlarımız iki alanda çalışma ve araştırma yapmak kararındadırlar.

Bunlardan birincisi, hiçbir sosyal güvenceye bağlı olmayan ve sigortasız çalışan çırakların çalışma ve yaşama koşullarının araştırılmasıdır.

İkincisi ise, Türkiye'de üzerinde pek az konuşulmuş bulunan, "Kapı-Kalorifer işçilerinin çalışma ve yaşama koşulları"dır.

Bu alanda çalışma yapmak isteyenlerin İ.S.D. Ankara şubesine başvurmaları istenmektedir.

İ.S.D. Ankara Şubesi adresi: Toros Sokak 33/4 Sıhhiye-Ankara

Derneğe kimler üye olabilir?

Ankaralı işçi dostlar dernek tüzüğünün amaçlarını ve genel anlatımını katılımını onayladıklarını ancak, 8. maddenin, işçilerin katılımını engelleyebileceğine dikkat çektiler. Madde şöyle:

Buna göre, "Özel bilgiler isteyen, proleterlerin çalışma ve yaşam koşullarını ilgilendiren bir alanda, henüz yeterli bilgisi olmayan ve uygulamalara katılmayan işçiler derneğe üye olamayacak mıydı? Burjuvazinin esirgediği ve işçi sınıfımızdan sakladığı bu bilgilerin ve becerilerin eğitimi dernekte gerçekleştirilecekse bir çelişki doğmuyor muydu?

Sonuç şöyle oldu: Dernek yöneticisi arkadaşlar örgütten gelen bu eleştiriyi benimsediler. İlk büyük kongrede "dernekte çalışmak isteyen, ilkeleri benimseyen her işçi isterse üye olabilir" tarzındaki bir düzeltme önerisi benimsendi.

İŞÇİ SAĞLIĞI DERNEĞİ KARTAL ŞUBESİ GREVDEKİ AS-METAL, SACE ve TAMCAM FABRİKALARI İŞÇİLERİNİ ZİYARET ETTİ

Kartal şubemizce grev yerlerini ziyaret etmek grevdeki işçi arkadaşların sağlık taramasını gerçekleştirmek için oluşturulan komisyon 15 EKİM 1989 Pazar günü grev yerlerini ziyaret ederek, sağlık taramasını 12 KASIM 1989 pazar günü saat :12'de Otomobil is Kartal şubesinde yapılacağını duyurdu. Daha önce hedeflenen grev yerlerini ziyaret esnasında yapılacak sağlık taramasının istenilen biçimde grev yerinde gerçekleşemeyeceği kararına varan komisyon, organizasyonun daha geniş ve katılımın daha fazla olacağı 12 Kasım pazar günü için hazırlıklarını sürdürüyor.

15 EKİM 1989 pazar günü komisyon, İşçi Sağlığı Derneği Kartal Şubesi üyelerince grevde bulunan arkadaşlarca dayanışma amacıyla çevrelerinde topladıkları bir miktar para ve erzak ile grev yerlerine gittiler.

AS-METAL: Komisyon, ilk olarak As-Metal fabrika grevindeki işçi arkadaşları ziyaret etti. Grev gözcüleri ve temsilci arkadaşlarca sohbet edildi. Günümüzde bütün kısıtlamalara rağmen işçilerin üretimden gelen güçlerini en somut ifade ettikleri olgu grevdi. Bir okul işlevi gören bu grevdeki kararlılıklarının kendilerine ekonomik, demokratik ve siyasal düzey lerde kazanımlar sağlıyacağından sözettik. Grevdeki işçi arkadaşlar böylesi güç şartlarda başlatılan grevin devamlılığının kararlı olmaktan geçtiğini anlattılar.

SACE: Komisyon, ikinci olarak sace grevindeki arkadaşları ziyaret etti. Bildiğiniz gibi, iki seneyi aşan bir süredir devam eden sace grevinde, grev gözcüleri greve başladıklarında askere giden arkadaşların döndükleri halde grevin halen devam ettiğini gülerek vurguladılar. Bu kararlıklarına haklarını alıncaya kadar devam edeceklerini anlattılar. Grevin ilk aylarında duyarlı kamuoyunca yalnız bırakılmadıklarını zamanla bu desteğin azaldığını anlattılar. İşçi Sağlığı Derneği Kartal Şubesinin ziyaretine son derece memnun olduklarını, karşılıklı dayanışmaların kendilerine güç katacaklarını dile getirdiler.

TAM CAM: Komisyonun, üçünca durağı tam cam fabrıkasındaki grevde bulunan işçi arkadaşların zıyareti oldu. İşçi arkadaşların ve baştemsilcinin de hazır bulunduğu görüşmede grevin önemi ve günümüzdeki kısıtlamalardan sözedildi. Karşılıklı dayanışmaların ve kamuoyunun duyarlılığı, grevdeki işçı arkadaşların en büyük destek ve moral gücü olduğunu bilen siyasi iktidarın 5 EKİM 1989 tarihli resmi gazetede yayınlattığı grev haklarını kısıtlayıcı tüzük konuşuldu, eleştirildi. İşçı sağlığı ve iş güvenliği konusunda haklarını almada kararlı olduklarını anlattılar.

AKİF GÜNEŞ
İ.S.D. KARTAL ŞUBESİ
KURUCU GÖREVLİSİ

Ressam İrfan Ertel'le bir söyleşi

İşçi Yaşamı: Sizi tanımak istiyoruz, bize kendinizden sözedermisiniz?

İrfan Ertel: 1951 yılında Muğlanın bir köyünde, Köy Enstitülü bir İlkokul öğretmeninin üç çocuğundan biri olarak yaşama başladım. 1979 yılında Güzel Sanatlar Akademisinden mezun oldum. Öğrenim yılları boyunca Tabelacılık, grafikerlik, matbaacılık ve halı dokuma gibi çeşitli işlerde çalışarak geçimimi sağladım. Ayrıca Vasıf Öngören'in İstanbul Birlik Sahnesinde 4 yıl tiyatro dekoratörü olarak, Ruhi Su korosunda'da 4 yıl çalıştım. Bugüne kadar toplam 10 resim sergisi açtım. Yoğun yaşam uğraşı içinde resim yapmaya devam ediyorum.

İşçi Yaşamı: Niçin resim yapıyorsunuz, nedir anlatmak istediğiniz?

İrfan Ertel: Resim diğer insanlarla bir anlaşma yolu benim için. Kısaca anlatmak istediklerimi en iyi becerebildiğimi sandığım ve olanaklarımın el verdiği yol olan resimle anlatmaya çalışıyorum. Anlatmak istediklerimse 'Dünyanın değiştirilebilirliğini bilim yoluyla kavramaya çalışmak, kavrayabildiklerimi sanatsal yolla anlatmaya çalışmak' diye özetleyebilirim.

İşçi Yaşamı: Genelde resmin halk sınıfları tarafından anlaşılamıyacağı "Sınırlı", "burjuva" ve "seçkinlere özgü" bir "sanat" olarak kalacağı söylenir. Bu konuda, bu yargılar üzerine konuşurmusunuz.

İrfan Ertel: Bu konu şu yada bu şekliyle yüzyıllardır tartışıldı, tartışılıyor, ve öyle görünüyor ki uzunca bir süre daha tartışılmaya devam edecek. İnsan yaşamı bir bütünsellik içinde ele alınmalıdır! Dünya görüşümüz neyse sanata bakış açımızda kaçınılmaz olarak öyle biçimlenecektir. Ben kendi adıma resmin geniş kitlelerce anlaşılır olmasından, paylaşılmasından yanayım. Geniş kitlelerin yaşam koşullarını görmezlikten gelemiyen bir sanatçının "sınırlı seçkinlere" sanat sunması mümkünmüdür?. Bu önce sanatçının kendisine karşı dürüst olmamasını getirir. Yaşam bir bütün ve Ustanın dediği gibi "Düşünce davranıştan ayrılamaz". Öte yandan sosyal gerçekçi sanatçının yürüdüğü yol ustura sırtınca keskin birçizgide dir şöyle ki: Bir yandan anlaşılır olacak, kültürlenmesi engellenmiş emekçi kitlelere bir şeyler vereceksin öte yandan basit, hamasi ve çağdaş olmayan anlatımların üstüne çıkabileceksin bu halkçası 'herbir babayiğidin harcı değildir'. Bu bilekle, yetenekle olacak iş değildir. Bu ancak sanatçının bilimle beslenmesiyle, güncel yaşamın gerçeklerini doğru kavramasıyla mümkündür. Kısacası Sosyal Gerçekçi Sanatçı bilimle bütünleşmek zorundadır çünkü sorumluluğu sınıfsaldır. Aksi halde unutmamak gerekirki "bir fikrin rezil edilmesi onun kötü bir şekilde savunulmasıyla mümkün olacaktır".

İşçi Yaşamı: Resmin anlatım, etkileme v.b. yönlerden sanatın diğer dallarıyla karşılaştırmasını yaparmısınız?

İrfan Ertel: Resmin olanakları diğer sanat dallarının birçoğuna göre daha azdır. İki boyutlu, hareket ve ses olanaklarından yoksun bir olgunun, Sinemanın, tiyatronun etkileme gücüne ulaşması tabi ki mümkün olamayacaktır. Bu Türkiye gibi dinsel yasaklarla resmin geleneğinin oluşamadığı ülkelerde çok daha büyük bir açmaz olarak karşımızda duruyor. Ama bu resmin her gören gözün duyumsayabileceği, küçümsenmeyecek biretki gücüne sahip olduğunu görmemiz ve ola-

naklarını geliştirmemiz için bir olumsuzluk saymamız anlamını taşımıyor.

İşçi Yaşamı: Yapıtlarınızda halk sınıflarından insan yüzleri, doğalcılığı çağrıştıran bitkiler ve çiçekler gördük. Birde toprağı, bitkileri, insanları somut gerçeklikler olarak anlatmakla birlikte bazılarına birer sembol, (simge) gibi anlamlar ve görevler yüklemiştiniz yanılıyormuyuz?

İrfan Ertel: Resim yaparken ana derdim izleyiciyi düşündürebilmek, bunun için bana yardımcı olabilecek hertür olanaktan yararlanmaya çalışıyorum. Bunu yaparken yaşam gerçeğinin içinden seçtiğim tanıdık imgelerin biribiriyle çelişki yada benzerliklerinden, değişik mekan ve zaman içindeki çarpıcı olabilen ilişkilerinden yeni boyutlara varmaya çalışıyorum. Birazda bakıp, görmeden geçilenlere, durup yeniden bakma ve görülmelerini sağlamanın, gerçekliği doğru kavrama açısından yeni sorular sordurmayı sağladığını düşünüyorum. Resmin diyalektiğide, sağladığı harekette, izleyici üzerindeki kalıcı etkiside bu olacak bence.

İşçi Yaşamı: Yapıtlarınızda emek ve doğa doğrudan temsilcileriyle yeralıyorlar, sağlam bir içeriği ve sağlam bir özü yansıtıyorlar. Biçimde ve sanatsal anlatım yönteminizde bir oturmuşluk duygusuna ulaştınızmı bu alanda yeni denemeleriniz olacakmı?

İrfal Ertel: Böyle bir oturmuşluk duygusuna ulaşmak sözkonusu olamıyor. Bu gelişme yollarımızın tıkanması anlamınada gelirdi. Her yeni resim bir etkileme ve etkilenme deneyi benim için, kavrayabildiklerimin bir değişik anlatım yoluna yansıması oluyor. Bunun bazan belli ölçülerde başardığımı, bazanda hiç başaramadığımı görüyorum. Kısaca sanatçıyla üretimi sürekli kavga halinde olduklarında bu çelişkinin doğurganlığı yeni ürünleri yaratıyor. Yalnız bazan eski resimlerime bakınca şimdi olsa böyle değil, şöyle yapardım diyorum. Bu da doğal gelişim sürecinin karşılığı olsa gerek diyorum.

İşçi Yaşamı: İşçiler, Emekçiler resim yapabilirlermi? Resimde yeteneğin önemi ve ağırlığı ne kadardır. Bir insanın resme yetenekli olup olmadığı kolayca anlaşılabilirmi?

İrfan Ertel: işçi sınıfı içinde, her konuya olduğu gibi resme de yetenekli olup fırsat eşitsizliği nedeniyle gerekli eğitimi alamamış gerçek değerler olduğunu görmemezlik edemeyiz. Hem de gerçek yaşam koşullarını herkesten daha iyi gözlemleme olanaklarına sahipler. İşçiler, Emekçiler her sanat dalında olması gerektiği gibi resimlede uğraşmalılar, birçok gerçek sınıf sanatçısının işçi sınıfı içinden çıkıp, yetişerek kendi sınıf sanatıyla mücadeleye katılacağına inanıyorum. Bu şiir'de, yazın'da müzik'te ve resim'de böyle olduğunda mücadelemizin ne denli zenginleştiğine tanık olacağız. Yetenek, ilgi duyma şüphesizki önemli ama asıl önemlisi sabırla inatla emek vermekten geçiyor. Yeni mücadele biçimleri, yaratıcılıklar seferber edildiğinde yeni kazanımlar sağlıyacak, o zaman resmin anlaşılmaz "seçkin" sanatı olmaktan çıkıp, kitlelerle kucaklaşmasınada hepbirlikte tanık olacağız diyorum.

İŞÇİ YAŞAMI YAZI KURULU YENİDEN ÖRGÜTLENİYOR

İ.S.D. Genel Merkezi "İşçi Yaşamı" dergisinde yeni şubelerin çalışmalarına daha fazla yer vermek amacıyla yeni bir uygulama başlattı.

Bu amaçla 2 Kasım 1989'da yapılan toplantıya, İzmir'den Mustafa Rize ve Ankara'dan Murat Koçak, Kartal'dan Akif Güneş, Tahsin Sorkun, İstanbul'dan Belgin Benol ve Metin Benol, Mustafa Kızıler, Agah Savrun, Oğuz Demir ve Figen Demir, ...katıldılar.

Genel Başkan Metin Benol, "amacımız "İşçi Yaşamı" dergisini işçi/emekçi sınıfların çalışma ve yaşama koşullarının derinlemesine araştırıldığı, bilimsel bilgilerin ve uygulamanın odağı konumuna getirmektir. Dergimiz işçi sınıfımızın gereksindiği sınıf ve kitle sendikacılığı, devrimci sendikacılık hedefine bağlı yayın yapmaktadır. Düşünsel ve pratik sınıf mücadelesi bilgileri içinde bir kaynak yayın konumundadır.

İşte, geliştirmek istediğimiz yayıncılık anlayışı budur ve bu anlayışla her ileri işçiyi bizimle birlikte çalışmaya çağırıyoruz" dedi. Resimde, yazı kurulu toplantılarından bir görünüm yeralmaktadır.

İŞÇİ SAĞLIĞI SENARYO YARIŞMASI SONUÇLANDI

İşçi sinemasına doğru hedefli İSD senaryo yarışmasına katılım Eylül ayında sona erdi. İşçi sınıfının sağlıklılığını gündeme getiren ve bilim dışı her tür ortamı deşifre edecek konulara eğilim sağlayan yarışmağa gönderilen senaryolardan GÖLGE dikkatleri üstünde topladı.

İSD; katılım az olmasına rağmen bu senaryoyu MYK kararıyla ödüle layık gördü. Ekrem Çelikoğlu'na ait senaryoda; özgün unsurlar, işçi sınıfının yaşam koşullarının gündeme getirilişi ve yaban ellerdeki emekcilerin çok yönlü sorunları dikkat çekiyordu.

Ekrem Çelikoğlunu, işçi sınıfının bu onurlu savaşımında sinema yoluyla katkılarından dolayı kutluyor ve selamlıyoruz. Kendisine EMEK ödülü verilmesi kararlaştırılmıştır.

Ekrem Celikoğlu, yarışmaya Almanya'nın Ludwigshafen kentinden katılmış. İşçi sınıfının yaşam koşullarını Sosyo-ekonomik temellerinden ayırmadan incelemiş. Sağlıksız ortamlar işçileri ruhsal sorunlara boğuyor.

Senaryo'da böyle bir olgu; Fabrika-Sokak-Ev üçgeni içinde çarpıcı bir şekilde işleniyor.

Gölge isimli Ekrem Çelikoğlu tarafından yazılmış senaryonun çekimlerine yakında başlanması planlanıyor.

İŞÇİ YAŞAMI

İŞÇİ SAĞLIĞI MESLEK HASTALIKLARI DERNEĞİ
MERKEZ YAYIN ORGANI

SAHİBİ: İ.S.D. Genel Başkanı Metin BENOL
YAZI İŞLERİ MD.: TAHSİN SORKUN
YÖNETİM YERİ: Sakızağacı Sk. No: 20 BEYOĞLU CAD. TAKSİM/İSTANBUL

YAYIN KURULU:
Mehmet Öz, Hasan Kaya, Mustafa Rize, Akif Güneş, Tahsin Sorkun, Nejat Yarıcıoğlu, Metin Benol, Mustafa Yıldırım, Mustafa Kızıler, Agah Savrun, Oğuz Demir, Ahmet Yüzüak.

Ayda bir yayınlanır, yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar, belgeler iade edilmez. Yazı ve haberlerde biçim ve dizin değişiklikleri yapılabilir. Yazılar kaynak belirtilerek izinsiz kullanılabilir.

Dizgi, Film, Montaj: PAPİRÜS Basım, Başmuhasip Sok. Tan Han No. 10/11 Cağaloğlu-İST. Tel: 527 03 99
Basıldığı yer: Emek Ofset, Güven Sanayi Sitesi, Davutpaşa Kışla Cad. No. 359 İSTANBUL